

LIST ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ

GODINA XX

BROJ 2

SADRŽAJ

	STRANA
1. Двaдeсeтa...	25
2. Mladina — v Prago	26
3. Na početku XX godine	28
4. Sveti Sava	28
5. Umro je Branislav Nušić	29
6. Pre 25 godina	31
7. Oda šumi	32
8. Sokolstvo i vojska	33
9. Tomislav Maretić	35
10. Medalja dobrom strelcu	35
11. Zima v tihi dolini	37
12. Naši pesnici: Coko ca ceka. — Певaјмo! — Josipu Jurju Štrosmajeru. — Nekrolog Ferdi Pavešiću. — Zimsko sunce. — Песмa мoгa сeлa. — Kaj mi... — Štrosmajeru. — Oпeт дoбpo! — Sneg. — Црквa. — Pozdrav dobroj majci. Здрaвo Крaљy!	41
13. Radovi našeg naraštaja: Miškove počitnice. — Tekme v umetnem drsanju Sokolskega društva Jesenice	47
14. Glasnik: Sedme smučarske utakmice SSKJ na Jahorini. — V letu vse-sokolskega zleta. — Vesti z Jesenic. — Velebna manifestacija srednjoškolske omladine na Masarikovu stadionu u Pragu. — 200.000 sokolskih teklića objavljuje sokolski slet. — Čonkin, novi glavni grad Kine. — 334 milionara u Velikoj Britaniji. — Čovek - ptica u Americi. — Naden dobro sačuvan mamut. — Prenosenje nebodera. — Za šalu	52

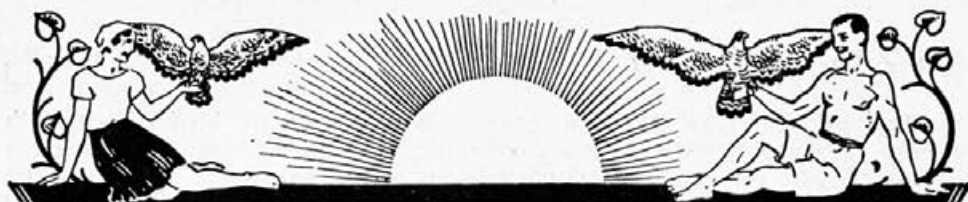
»Sokolić« izlazi na kraju svakoga meseca. Godišnja pretplata Din 20'—, polu-godišnja Din 10'—, pojedini broj Din 2'—.

Urednik: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave: Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. Telefon br. 2312. Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih listova.

Tiska: Učiteljska tiskara u Ljubljani (pretstavnik Francè Štrukelj).

U LJUBLJANI, FEBRUAR 1938
GODINA XX • BROJ 2

ДВАДЕСЕТА...

ПРАВД. ПЕТРОВАЧКИ,
О р л о в а т

У свануће наше народне слободе, појавио се и наш »Соколић« баш тада, када је највише и био потребан, да око себе окупи већину наше омладине. Дошао је да нас упути правим путем, којим треба да идемо у нашој новој отаџбини. Учио нас је у тим првим данима нашег слободног живота како треба да живимо и да очувамо свету тековину народну и нашу соколску.

Нараштај је редом један за другим долазио и одлазио, напојен првим знањем еванђеоске соколске науке, да су братство, љубав и слобода, основне особине свакога човека. Тако окрепљен и освежен на извору Истине, одлазио је тај наш нараштај да изврши своје апостолско соколско посланство у свој народ за кога оно једино и постоји. На том великом и узвишеном послу, увек их је пратио »Соколић«. Пазио је будно на њих као што мајка пази на дете своје, да не оклизну с правога пута. Пазио је да их ласкаве речи не заведу и не помуте њихова млада срца, која су дубоко у себи носила љубав према својој грудни и свом уједињеном народу.

Наша соколска штампа је наше огледало. Каква нам је штампа, онакви смо и ми. До сада је »Соколић« светла лица излазио пред суд јавности, јер није био претставник класа, већ прави претставник најширих народних слојева. Па и даље он ће то остати ако ми будемо хтели. Да, ми ако будемо хтели он ће бити још и бољи. У њему мора да се чује песма исто као и плач и бол наш. У њему се мора изнети све оно што нас боли, исто као и оно што нас весели. Тек тада ће одговарати сврси којој је намењен.

У двадесетој години његова излажења, »Соколић« треба да зађе у најзабаченије крајеве наше отаџбине. Њега треба дати сваком оном који носи југословенско име. Онда, када га и чобанче за овцама буде у својој торбици носио као што кору хлеба носи, онда је удовољено својој намери. Ширимо га тамо где још влада магла.

Пера у шаке, браћо моја и сестре! Пишимо оно што осећамо. Нека се свака помисао оних који желе да виде нашу неслогу, разбије о стене које ћемо исписати на свакој страни »Соколића«. Отворимо наша срца за све оне који нам желе добра и приђу у наш соколски загрљај. Покажимо нашу чврсту решеност на све жртве, ако је у питању наша слобода како физичка тако и духовна. Челичимо се и јачајмо душу као и тело, како бисмо у датом тренутку преузели тешко соколско бreme на наша млада плећа.

»Соколићу«: Здравео!

Lep julijski večer je bil in ogromni šopi poslednjih bledorumenkastih žarkov so obzarjali ostre robove Karavank, ko sem se poslednjič z okna v brzovlaku ozrl na Jeseniško dolino, ki se mi je nenadoma zazdela velik, umazan, s sajastim in smrdečim ozračjem napolnjen kotel, na robu okrašen s prekrasnim vencem zelenih planin. Toda, naj ljudje rečejo kar hočejo, naj še tako zabavljajo na ozko in zakajeno dolino, ki skriva v razpadajočih okolišnih barakah obupno revščino: ko sedaš na vlak z namenom, da za dalje časa zapustiš dom, ti vseeno postane pri srcu nekam tesno. Ko brzovlak zavija okoli poslednjega ovinka, od koder še moreš videti Jesenice, z veliko naglico skušaš z zadnjim pogledom še enkrat zajeti vrsto dimnikov in veliko gomilo brez načrta razmetanih hiš, potapljaajočih se v megli sivkastega dima.

S takim občutkom sem odpotoval v Prago.

Ali prvo bivanje v Pragi, pomeni pozabljenje vsega lepega, kar si že videl, posebno če si še malo potoval, pomeni celo pozabljenje doma, prijateljev in znancev. Če bi me kdo vprašal, kaj me je v Pragi tako močno presunilo in osvojilo, bi mu težko odgovoril. Res ne vem, ali je naredila name najmočnejši vtis prekrasna večerna slika trga sv. Václava, ko se milijoni najraznobarvnejših luči zlivajo in prelivajo v en sam očarljiv umetniški lik, ali ogromen na brežuljku kraljujoč spomenik osvobojenja, ali krasno urejen vojni muzej, ali ogromne knjižnice, skrivajoče v razkošnih dvoranah neplačljive zaklade, ali nešteto drugih, v današnje dobo drobnih in skoro brezpomembnih zgodovinskih znamenitosti, ki pa je vsaka od njih delec slavne zgodovine češkega naroda, ali najmodernejša tehnična podjetja, ali stadioni, ali najsodobnejša letališča. Najverjetnejše se mi zdi, da je vse skupaj, predvsem pa duh, ki vlada v praškem mestu, duh zrelega in v stoletnih bojih skristaliziranega, demokratsko nastrojenega in humano visoko stoječega češkega naroda, naredilo name ta silni vtis, ki se ga ne more obraniti niti duševno odrevenel človek, ki pa naleti pri čustvenem človeku brez dvoma na trajno občudovanje. Kakor hitro stopiš v Prago, se ti zdi, da veje iz teh starih in z ornamentiko najrazličnejših dob okrašenih stavb duh čeških velikanov, ki so znali tako varno voditi mali češki narod med Scilo in Karibdo — kar je v resnici njih geopolitični položaj, in ga poleg tega kulturno še toliko dvignili, da moremo mirno pritrditi nekaterim prijateljem Čehov, ki so v svoji navdušenosti prišli do trditve, da postaja Praga kulturno središče nove Evrope.

Sicer se čudno in malo utopistično sliši taka trditev, a če malo natančneje poznamo zapad, bomo kmalu sprevideli, da je že izvršil svojo nalogo, s tem da nam je nudil svoje dobrine, predvsem duhovne, ki smo jih mi v svojo korist, a nekatere tudi v škodo, od njega sprejeli in da nam sedaj v novo nastopajoči dobi ne more več mnogo nuditi. Polagoma, a z neko doslednostjo, se uresničujejo v davnini že skoro pozabljena proročanstva velikih mislecev, tako slovanskih kakor neslovanskih. Zapadna Evropa se zvija v smrtnih krčih, njen organizem je v razkroju. Nastopa čas, ko mora po naravnih zakonih priti do izraza to, kar je ostalo zdravega in nepokvarjenega, do izraza pridejo milijonske množice slovanskega življa, v svojem jedru še nedotaknjenega, ki bo z ogromnimi zalogami energije in življenjske moči povedel usodo Evrope v novo fazo njenega razvoja. Ker v slovanski miselnosti ni imperialističnih teženj, niti nacionalnega šovinizma, niti drugih tujih in trenutno vsiljenih mu idej, ki so se porodile v možganih pohlepnih tujcev, zato bo družba, ki se bo začela razvijati pod miroljubnim vplivom slovanskega elementa, imela popolnoma nov značaj in bo pomenila rešitev krize v družabnem redu. Koliko časa nas še loči od trenutka, ko slovanstvo nastopi s svojo misijo, je težko uganiti. A to ni tako važno, kdaj nastopi. Važno je to, da gotovo nastopi, da se tega nam nenaklonjeni narodi dobro zavedajo, da v svoji bojazni pred tem segajo po vseh sredstvih, hoteč nas razdvojiti in tako sprte še nadalje ovladovati.

Velika misel, da slovanstvo vstaja iz podrejenega položaja, v katerem je stoletja na suženjski način životarilo, mora biti trdno zasidrana v duši vsakega Slovana, pa najsi bo ta na jugu, na severu ali vzhodu. Predvsem pa mora biti močna ta misel pri vsakem sokolu, kajti sokolstvo je prva organizacija, ki z enotno ideologijo veže vse Slovane.

Ta velika vseslovanska ideja, združena z močno vero, je značilna za Prago. Tam se ta ideja izraža v vseh večjih delih in vsi češki duševni velikani jo preroško izgovarjajo in vanjo verujejo kot v cerkveno dogmo. Pa tudi široki sloji so ji naklonjeni. In ravno ta ideja me je v Pragi najbolj osvojila in me utrdila v veri, da je bodočnost slovanska.

Praga je že nekdanje središče, od koder so prihajale ideje Šafařika in Jana Kollárja, in po vsej priliki ostane še nadalje Piemont slovanskega vstajenja. Velikemu številu Slovanov, ki so dojeli to vzvišeno misel, je Praga mesto, kamor romajo tedaj pa tedaj, da si osvežijo vero in zaupanje v slovanstvo. Ali vse to ne zadostuje! V sedanjem času, ko z vseh strani preže sovražniki Slovanov, da planejo po njihovih rodovitnih pokrajinah, bi morali pokazati, da v nas še ni zamrla zavest, da smo mi Slovani, če že ne boljši, pa vsaj enakovredni vsem drugim rasam. In kot so včasih romali v Sveto deželo in Jeruzalem, da bi si pridobili novih moči v boju za vero, tako moramo mi romati v Prago, da se tam nasrkamo nove vere.

V današnjem času grobega in nizkega materilizma je bolj kot kdaj prej treba vere v neko veliko idejo. Posebno pa je potrebna močna vera jugoslovanski mladini, ki je pod kvarnim vplivom tujih agitatorjev pozabila svoj narod, pozabila ideale nekdanje predvojne mladine, za katere so tisoči dajali življenje in ki bi jih današnja mladina morala do kraja uresničiti. Današnja mladina je slepo uprla oči v neki abstraktni internacionalizem. Namesto da bi v graditvi svoje ideologije napredovala, je globoko padla in se sedaj v znatnem delu izgublja v močvirju separatizma. Jugoslovenska mladina, ki je v predvojni dobi bila vedno nositeljica najnaprednejših in narodno najdalekovidnejših idealov, je izgubila vero v narode, izgubila zaupanje v sebe in iskajoč nekaj velikega in lepega, zapadla hujskačem in njihovim razdiralnim idejam, za katerimi se večinoma ne skriva nič drugega nego spletke našemu narodu nenaklonjenih tujcev. Mladina je izgubila izpred oči pravi cilj in zatavala v meglo.

Ali, hvala Bogu, tega ne moremo reči za vso mladino. Še so močne vrste krepko izklesane in zavedne mladine, ki ni izgubila izpred oči svojega naroda, ki še gleda v jugoslovenstvu nekaj realnega in, kar je ravno tako važno, ki v sinji daljini nepreglednih ruskih step čuti vstajati močno, zmagosno idejo Slovanstva. Ta mladina je ona, ki stopa za sokolskimi prapori.

Toda te vrste še niso popolne, še vedno zevajo v njih vrzeli. Tudi navdušenja pa vere v njih ni toliko, kot bi po pravici mogli želeli.

Da se dvigne njih duh in se jim obnovi zaupanje v ideale, jim je potreba korenitih dokazov, velikih in prepričevalnih iznenadenj. In kaj je bolj učinkovito za dovezetno, dostopno dušo mladega, prekipelavega sokoliča, kot veliki vsesokolski zlet v Pragi, kamor se zgrnejo ogromne čete iz vseh slovanskih držav, da tam manifestirajo skupno slovansko idejo sokolstva. Če je usoda toliko naklonjena mlademu sokolu, da vidi to navdušenje stotisočglave množice, potem ni v njegovi duši več mesta za dvome. Dokončno v njem zmaga vera v Tyrševo sokolstvo in zaupanje v vstajenje slovanstva.

Starejši sokoli naj se dobro zavedajo odločilnega vpliva, ki ga more tak doživljaj imeti na mladino.

Mi pa, mladi sokoli, delajmo, štedimo in pripravljamo se za zlet v Prago. Vsak naj si postavi nalogo, da se tega zleta udeleži, pa naj bo to zvezano še s takimi žrtvami. Sokolska mladina se borbe ne izogiblje in žrtve ji niso zapreke, ampak samo sredstvo za doseg njenih ciljev.

Eno prvih gesel v drugem letu Petrove petletke naj bo:

Sokolska mladina, na vsesokolski zlet v Prago!

Ponosno i smelo ušao je »Sokolić« u dvadesetu godinu. Devetnaest godina svetlio je jugoslovenskom sokolskom naraštaju kao luč prosvete. To je dug period. Mnogi naraštajci i naraštajke, koji danas čitaju ovaj jedini naraštajski list u Jugoslaviji, nisu se bili ni rodili kad je on počeo da izlazi. A on je izišao tiho, poput cveta u maju, zamirisao, raširio svoja krila i u snažnom zamahu preleteo preko mile naše oslobođene otadžbine. Naraštajska pokolenja dolazila su jedna iza drugih i razvijala se, udišući sveži miris, koji je on širio...

Danas, kada je »Sokolić« ušao u dvadesetu godinu svoga života, jugoslovenski naraštajci i naraštajke treba da ga pozdrave razdragana srca. On, njihov miljenik, dobio je novo ruho, ali u svojoj bitnosti ostao je onaj isti naraštajski list kakav je i pre bio. On je i sada uveren da ga njegovi mili naraštajci i naraštajke širom cele Jugoslavije neće zaboraviti, da će biti marljiviji i uredniji nego što su bili i da će upotrebiti sve svoje snage da udvostruče njegovo izlaženje. On očekuje od svih svojih naraštajaca i naraštajki da će biti ne samo uredni pretplatnici, nego, kao dobro uzgojeni Sokoli i Sokolice, da će ga uneti u svoje porodice: da postane najomiljeniji sokolski list u porodici.

Zato je i ušao ponosno i smelo u dvadesetu godinu, da i dalje svetli jugoslovenskom sokolskom naraštaju kao luč prosvete.

SVETI SAVA

JOSO MATEŠIĆ,
Generalski Stol

Nema deteta u našoj zemlji, koje nije čulo za Svetog Savu, Oca i Preporoditelja srpskog dela našega naroda, čiju smo uspomenu proslavili prošlog meseca.

Ne samo među braćom Srbima, već među svim delovima našega naroda bez razlike na veru i pleme, uvek je bio visoko štovan kult Sv. Save, čije su zasluge neosporne za naš nacionalni i kulturni život. Pa i sam »starac Milovan« veliki hrvatski pesnik franjevac Andrija Kačić - Miošić pevao je Sv. Savi:

»Savo nam je ruža izabrana
Od kolena Nemanjić Stevana,
Slovinskoga Kralja i česara
Od istočnih strana gospodara...
...Malo dete od malo godina
Poče Sava ljubiti Gospodina...
Pa on ide u gore zelene,
Da Mu tamo blede lice vene...«

Eto, koliko je bio cenjen rad i uloga Sv. Save pre više vekova. Taj veliki svetitelj naroda našega zaslužuje da ga se u sve vekove štuje i slavi. Iako sin Stevana Nemanje, vladara srpskoga, on ostavlja sve bogatstvo, sjaj i presto, pa odlazi u svetogorski manastir tamo daleko na obalama Grčke kraj Egejskog Mora, da se zakaluderi. Tu i dobi ime Sava, dočim se pre zvao Rastko.

Iza Nemanjine smrti nastale su svade i razmirice u Srbiji zbog borbe između Nemanjinih sinova Vukana i Stevana. Sava je uzeo Nemanjino telo i vratio se u Srbiju, gde je izmirio zavađenu braću. Dok je Sava boravio u Srbiji, navaljivali su na nju neprijatelji sa svih strana, da je pokose i osvoje. No Sveti Sava je uvek znao da otkloni zlo od svoga naroda, pregovarajući s neprijateljima.

No Stevan se oženi s jednom Italijankom i otpoče pregovore s Papom koji pošalje svog poslanika 1217 da okruni Stevana za kralja, koji dobi ime Stevan Prvovenčani, a Srbija postade kraljevinom. Sveti Sava na to ode opet u Svetu Goru, ali je narod u Srbiji postao nezadovoljan zbog odlaska Svetog Save, pa je Stevan počeo moliti Svetog Savu da se opet vrati u Srbiju. Pre povratka Sveti je Savo otišao grčkom patrijarhu, koji dozvoli Sv. Savi osnivanje srpske nezavisne crkve. Istodobno je patrijarh posvetio Svetog Savu za arhiepiskopa srpskog.

Sveti je Sava kad je došao u Srbiju kao arhiepiskop ponovo okrunio svog brata Stevana za kralja srpskoga. Počeo je sa uređivanjem crkve, koju je podelio na osam eparhija. Svuda je postavio sveštenike i počeo širiti prosvetu među narod, nastojeći da ga obogati znanjem i kulturom. U svom radu imao je Sveti Sava velikog uspeha. Njegovo delo urodilo je dobrim plodom, koji cvate i rađa i danas. Mučenički je završio svoj život, pa ga je narod proslavio kao svog najvećeg svetitelja i prosvetitelja. Tome velikom sinu našega naroda, Svetitelju Savi, kličemo i mi jugoslovenski Sokoli: Slava Mu večna!

Sveti Sava

UMRO JE BRANISLAV NUŠIĆ

S. SVOBODA,
Z a g r e b

Prošle godine jako je bio obolio naš slavni komediograf i dramski pisac Branislav Nušić. Bolest je bila veoma teške prirode, tako da se očekivala katastrofa svakog časa. Svi dnevni listovi u Beogradu već su bili spremili posmrtnu članke i samo su čekali čas da to objave. Ali dogodilo se iznenađenje i Nušić je ozdravio. Nakon ozdravljenja Nušić je zatražio od novinara da mu daju članke, koji su bili njemu posvećeni, i novinari nisu imali kuda no su mu sve dali i to je palo u zaborav. Jednog dana u januaru naglo je preminuo Nušić, sve se užurbalo, novinari su tražili sastavljene članke i najzad su se sjetili da su kod Nušića, koji je prama njima napisao svoje posljednje djelo »Pokojnik«. Nije bilo drugo nego pisati ponovo.

Nušić se rodio 1864 godine u Beogradu. U Smederevu i Beogradu svršio je osnovnu školu i gimnaziju dok je pravo svršio u Beču i Parizu. Bio je u državnoj službi na raznim položajima i u raznim mjestima. Posljednje godine proživio je u radu u Beogradu kao državni penzioner. On je pisao mnogo: čitavo pola vijeka on je neumorno radio i stvorio veliki broj djela kakva naša književnost nije imala. Evo njegovih neumrlih djela: »Pripovetke jednoga kaplара«, »Ramazanske večeri«, »Listići iz požarevačkog zatvora«, »Ben Akiba«, »Općinsko dete«, »Opis narodne tragedije«, Autobiografija«, četiri knjige opisa našega Juga, »Protekcija«, »Narodni poslanik«, »Put oko svijeta«, »Prva parnica«, »Običan čovjek«, »Gospoda Ministarka«, »Predgovor«, »Mister Dolar«, »Knez Ivo od Šemberije«, »Rastko Nemanjić«, »Danak u krvi«, »Hadži Loja«, »Velika nedjelja«, »Kneginja od Tribala«, »Pučina«, »Svet«, »Sumnjivo lice«, »Običan čovek«, »Tako je moralo da bude«, »Šopenhauer«, »Pod starost«, »Naša deca«, »Jesenja kiša«, »Liljan i omorika«, »Iza božjih leđa«, »Nahod«, »Ujež«, »Doktor«, »Ožalošćena porodica« te »Pokojnik« pored mnogih manjih djela. Do dva dana pred smrt na njegovu stolu našao se početak jednog dječjeg djela.

*

Izgubili smo najdarovitijeg i našeg najvećeg dramskog pisca, izgubili smo Nušića koji je bio veličina za našu pozornicu i za naš čitav kulturni život. Umro je Nušić, ali njegova djela su tako živa da pisac nipošto nije umro niti on kraj onakovih djela uopće može da umre.

Slavo Hotko: »Po snegu«, (lesorez)

Detalj iz prošlosti predratnog Sokolstva

Godine 1912 održavao se u Pragu VI svesokolski slet (I slet Saveza slovenskog Sokolstva). Za ovo veliko sokolsko slavlje marljivo su se spremali i slovenački i hrvatski i srpski Sokoli, koji su bili učlanjeni u svoje saveze. Ako prelistamo istoriju predratnog našeg Sokolstva, videćemo da je kroz njegov rad provejavao duh sokolskog bratstva i ljubavi. Srpski, hrvatski i slovenački Sokoli međusobno su se upoznavali na sokolskim sletovima i ostalim priredbama, i spremali su se za velike dane koji su stajali pred njima. Središte celokupnog sokolskog života bio je zlatni Prag, rodno mesto velike sokolske misli. Kao što i danas, tako su i pre rata bile uprte oči svih Sokola u ovu kolevku Sokolstva, vrelo sokolske misli, na kome su se napajala sokolska pokolenja. Zato je i razumljivo što je među Sokolima vladalo, kao što i danas vlada, veliko zanimanje za svesokolske sletove u Pragu, na kojima se sokolska misao ispoljavala u punoj svojoj snazi.

Za VI svesokolski slet (I slet Saveza slovenskog Sokolstva) u Pragu marljivo su vršili pripreme i pripadnici celokupnog srpskog Sokolstva. Glavnu reč u tom pogledu imao je glavni sletski odbor, koji je davao sve upute, koje su se odnosile na rad srpskog Sokolstva.

Neposredno pred slet, 13 (26) maja 1912 g., održao je glavni sletski odbor sednicu u Beogradu. Sednici su prisustvovali: od strane Saveza sokolskih društava Dušan Silni: braća Stevan Todorović, Vojislav Živanović i Sreten Obradović, od župe Fruškogorske: brat dr. Laza Popović, bosansko-hercegovačke: brat Stevan Žakula, krajiške: brat dr. Ranko Zec (opunomoćen umesto brata dr. Srdana Budisavljevića). Župa na Primorju, Sokoli iz Ugarske, Stare Srbije i Makedonije opravdali su izostanak, »pristajući na sve zaključke koji budu doneti«.

Brat Stevan Todorović, predsednik glavnog sletskog odbora, podneo je na ovoj sednici izveštaj o izvršenim poslovima za slet u Pragu. Zatim se raspravljalo o svemu što je u vezi sa sletom u Pragu, i doneti su potrebni zaključci.

Prema prijavljenom broju učesnika videlo se, da će srpsko Sokolstvo sudelovati u većem broju nego što je bilo predviđeno.

Što se tiče putovanja na slet odlučeno je: da Sokoli iz Stare Srbije, Makedonije, Srbije, Fruškogorske župe i Ugarske putuju od Beograda do Beča ladom, a od Beča do Praga posebnim vozom. Polazak iz Beograda je 11 (24) juna u 3 sata posle podne. Sokoli iz Bosne i Hercegovine, Primorja, Crne Gore i Krajiške župe udesiće prema ovom svoje putovanje naročitim vozom preko Budejovica »da bi se mogao urediti zajednički ulazak u Prag«.

Kancelarija glavnog sletskog odbora ustrojiće se dva dana pred slet, a dotle treba se obraćati na Srpsko akademsko društvo »Šumadija« u Pragu. Za obavljanje poslova u ovoj kancelariji odrediće Savez sokolskih društava Dušan Silni 6, a sve ostale župe po 2 člana.

Na sletu, u povorkama i drugim zajedničkim izlascima mogu učestvovati samo oni članovi i članice srpskog Sokolstva koji budu imali svečano odelo.

Brat Meštrović umoljen je da izradi poklon Česima, i stavljena su mu potrebna sredstva na raspoloženje.

Prilikom sleta sve srpsko Sokolstvo mora nositi na kapi zajedničku srpsku sokolsku značku, a na levoj strani, ispod oznake župe i društva, sletsku iskaznicu.

Svaka župa odrediće po 2, a Savez 3 »konakdžije«, koji će, dva dana pred dolaska srpskih Sokola, stići u Prag, primiti stanove i urediti sve za konačenje srpskih Sokola.

I srpsko Sokolstvo biće zastupljeno prilikom otkrivanja spomenika Palackom i odlaska na grobove sokolskih velikana Tirša i Fignera. Tom prilikom govoriće i položiće vence određeni predstavnici.

Budući da je 15 (28) juna Vidovdan, »to će srpsko Sokolstvo, kako toga dana nije inače zauzeto, proslaviti ovaj svesrpski praznik sokolskom Božjom službom s parastosom u ruskoj crkvi, na koju će pozvati da zajednički sudeluju celokupno hrvatsko Sokolstvo, slovensko i bugarsko Sokolstvo, a ostale umoliti da sudeluju s izaslanicama«. U vezi s ovim brat dr. Laza Popović stupice u sporazum s Češkom opštinom sokolskom (ČOS) i upravom ruske crkve u Pragu, i pobrinuće se za srpsko sveštenstvo i karlovačke bogoslove.

Savezu i svakoj župi kao i članovima preporučuje se da iz svoga kraja ponesu što veći broj različitih sitnih poklona: torbica, kotarica, kutija, bakračića itd., koji će se podeliti braći i sestrama u Češkoj.

Na kraju je zaključeno, da Dubrovčani mogu učestvovati na sletu samo u novom propisnom sokolskom odelu. Oni koji ne mogu da ga nabave mogu ići u civilnom odelu, ali ne mogu učestvovati u povorci i javnim izlascima kao i pri zajedničkom ulasku u Prag.

Iz ovih nekoliko reči može se, bar donekle, videti kakav je odnos vladao između pripadnika predratnog srpskog, hrvatskog i slovenačkog Sokolstva, koji su, u metropoli svoje severne sokolske braće, zadodeni sokolskim bratstvom, dobijali veću snagu i nadu u pobedu sokolske misli.

ODA ŠUMI

ISMET A. TABAKOVIĆ,

S a r a j e v o

Veseli cvrkut ptica budi te iz lakog sna. Kao da te želi prigriliti ova šuma svojim zelenim rukama; gledaš borove koji naliče na najljepše vile u času kad se pokorno savijaju pred blagim i tihim povjetarcem, i kad te svojim divnim šuštanjem učine još srećnijim i još idealnijim.

Lako skočiš, raširiš ruke i napneš grudi udišući svježi, zdravi vazduh šumski. Nailaziš mjestimice i na cvijeće, pa ga uzbereš. I diviš se njegovim raskošnim, živim bojama, kojim ga je obdarila majčica priroda.

Kad si se umorio od hodanja i lutanja beskrajnim šumskim stazicama sjedneš na panj prema suncu. Zatvaraš oči i snivaš najljepše snove iskrene ljubavi — prave, zaista prave ljepote. Otvoriš oči, izvadiš list ili bilježnicu i pjesma lijepa i iskrena rodoljublja slijeva se.

Nailaziš na mali izvor. Kao vruća krv iz njedara ranjenog heroja, tako šiba vječno studena i bistra voda iz ovog zemljinog oka. Pogledaš na nebo: sunce se ponosno povlači za horizont, a plavi, bijeli i crveni zraci njegovog svijetla kite nebo najdivnijim šarama.

Put na Jahorinu
(K članku na str. 52)

Slušaš li divan pjev ptica, zastaješ li pred mirisnim borom, uvijek ista duševna bistrina, nježnost i ljubav. Za to iskreno želiš čas kad sunce u svome hodu zalazi i kad njegov zalazak najavljuju divni zraci njegovi.

Laganim korakom polaziš prema gradu, te ideš kroz šumu s osjećanjem da ti srce srećno, zaista srećno bije. A kod kuće te čeka blagoslovljeni poljubac majke: I ti si zaista tada radostan, jer znaš da voliš svijet i svijet da te voli.

Motiv sa Jahorine
(K članku na str. 52)

SOKOLSTVO I VOJSKA

JOSO MATEŠIĆ,
Generalski Stol

Sokolsko evanđelje — Putevi i ciljevi Sokola Kraljevine Jugoslavije — kaže sledeće o odnosu Sokolstva i naše junačke narodne vojske u tački 13 Rezolucije:

»Načelo sokolske jednakosti ne dozvoljava nikakve staleške iznimke pa prema tome i pripadnici naše vojske treba da budu članovi sokolske organizacije. Vojska se stara oko odbrane države. Za tu svoju opšte narodnu zadaću ono treba fizički i moralno jake i nacionalno svesne državljane. Takve državljane vaspitava Sokolstvo. Na tome se temelji saradnja vojske i Sokolstva.«

Ove jasne misli još preciznije su razrađene u istoj knjizi pod napisom »Sokolstvo i vojska«. Neće biti zgorega za naše naraštaje, kao buduće vojnike - Sokole, da citiramo taj članak, jer je vredno da se poznamo potanko s tim načelima. Tu se kaže:

»Pitanje međusobnog odnošaja Sokolstva kao ideje i kao organizacije prema jugoslovenskoj vojsci rešeno je na osnovu sokolskih načela. Od tih načela, dotiče se tog pitanja u prvom redu ono, koje traži sakupljanje svega naroda u sokolsku zajednicu. Time je rešeno i pitanje, u kakvom duhu mora da bude vaspitan ceo narod.«

»Jugoslovenska vojska je važan i odličan deo našega naroda, pa zato taj deo ne može ostati van Sokolstva; stoga sokolska ideja i sokolski uzgoj obuhvata i našu vojsku te ulazi u nju, kao što naša vojska ulazi među naše članstvo. Jedan te isti duh spaja jedno i drugo, te tako čine celinu.«

»Načelo sokolske jednakosti ne dozvoljava nikakve staleške iznimke, pa prema tome dužnost je svake sokolske jedinice, da članovima naše sokolske vojske pruža što pogodniju priliku da postanu članovi naše organizacije i da prizna je sokolski uzgoj.«

»Jugoslovenska vojska kao narodna ustanova radi uporedo sa Sokolstvom, a Sokolstvo je svesno, da svojim uzgojem u svojoj organizaciji podupire rad naše vojske u mirno doba time, što za našu vojsku uzgaja, jača, okretniji i moralno snažniji elemenat, jer je na korist i vojske i naroda, da se u opšti telesni uzgoj vojske uvodi sokolski telesni uzgojni sistem i unosi sokolski duh.«

»Radi toga, mora se u sokolskim društvima pri izvođenju sokolskog uzgojnog sistema posvećivati naročita pažnja i u tom pravcu, da izvodimo vežbe, koje su u vezi sa stručnom vojničkom spremom, u koliko se to vrši u vezi sa svestranim sokolskim uzgojem.

»U našoj se vojsci, dakle, na taj način vaspitaju sokolski ratnici i propagatori za najizdašnije žarenje sokolske ideje u jugoslovenskom narodu.«

»Vaspitanje pre stupanja u vojsku vrši Sokolstvo, u vojsci se pak ono nastavlja po istom sistemu i duhu, a po otsluženju vojske produžava se opet sokolski vaspitni rad. U mirno doba, dakle, uporedo — u ratu bok uz bok za čast i slavu Otadžbine!«

»Sokolstvo se nada, da će merodavne vojne vlasti sarađivati sa Sokolstvom u izradi ili razradi svega, što bi vojsci bilo potrebno iz sokolskog delovanja u ideološkom ili tehničkom pogledu.«

»Očekujemo, da će vojne vlasti dozvoliti vojnicima, koji su članovi sokolskih društava, da za vreme služenja u vojsci posećuju sokolsku telovežbu u našim društvima dotičnog garnizona, što će trajno produbiti odnošaje među vojskom i Sokolstvom.«

»U svakom sokolskom društvu koje ima svojih članova i u vojsci, osniva se odeljenje koje održava trajan dodir sa svojim članovima u vojsci, s njima dopisuje i šalje im vesti iz svoga društva, potiče ih na sokolski rad u vojsci, ispunjava njihove želje, ukoliko ove zasecaju u sokolski rad, i nabavlja im sokolske knjige i listove.«

Toliko »Putevi i ciljevi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije«. Braća Sokoli, koji su služili vojsku dobro znadu kako je uska povezanost Sokolstva s vojskom. Sokoli vojnici pored toga što služe 3 meseca, odnosno 45 dana manje u vojsci, dobivaju odsustvo za sokolske sletove, takmičenja, javne vežbe i ostale priredbe. Znam slučaj, gde je jedan brat služio vojsku u blizini svoje jedinice i ujedno vodio prosvetni rad u svojoj sokolskoj četi. A ti slučajevi nisu retki. Sokolstvo i vojska se divno upotpunjuju u radu za naše velike ideale. O tom će se najbolje osvedočiti naši vredni naraštajci kada postanu sposobni za vojsku, to jest kad navršće 21 godinu života. Neka ovo što sam napisao imaju pred očima, jer im to pišem iz sopstvenog iskustva.

TOMISLAV MARETIĆ

Meseca januara umro je u Zagrebu u svojoj 84 godini naš veliki i slavni jezikoslovac dr. Toma Maretić, sveučilišni profesor u miru, član Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, član Srpske kr. akademije u Beogradu, član mnogih drugih slavenskih i neslavenskih visokih naučnih ustanova. Umro je tiho i nečujno, uduben u rad i stvarajući i izgrađujući jače temelje naše duhovne kulture.

Maretić je poznat u čitavom našem narodu; njega poznaje čitavo Slavenstvo, jer je duboko osećao i hrvatski, i jugoslovenski, i slavenski. Ogromno njegovo znanje i poznavanje svih slavenskih jezika omogućilo mu je, uz neobičnu njegovu marljivost i ustrajnost, da stane uz bok velikog Vuka i Daničića. Maretić je zaista bio najveći naš jezikoslovac iza Vuka i Daničića, a u određivanju jezičnih pravila, srpskohrvatske gramatike, čak je bio i pred njima. Maretić je prvi dao našem narodu gramatiku i stilistiku, što je kasnije uneto u naše škole i po njima se još i danas radi i uči. Tako je on bio jedan od onih velikih neimara u izgrađivanju naše jedinstvene duhovne kulture, koja je najjača spona i najizrazitiji svedok jednog i jedinstvenog naroda.

Maretić se nije bavio samo jezičnim pitanjima. On je savršeno poznao rimske i grčke klasike, od kojih je neke preveo na naš jezik u stihovima upravo u savršenom obliku i vernom prevodu (Ilijada, Odiseja i dr.). Mnogo je prevodio iz ruskog i češkog jezika.

Bio je veliki neprijatelj jezičnih nakaza, kako u govoru tako i u pismu i knjizi. Izdao je jezični savetnik, barbarizme itd., a pred smrt je spremao jezični savetnik, za koji je sam kazao, da će vrlo dobro doći i Srbima i Hrvatima. Maretić je odgojio čitav niz naših dobrih mladih jezikoslovaca, koji će, nadamo se, biti dostojni velikog svog učitelja.

Ogroman je, zapravo možda i najogromniji, njegov rad na Rječniku Jugoslovenske akademije, na kojem je radio punih 30 godina iza smrti Daničićeve. Tu je obavio upravo divovski deo ovog veličanstvenog dela.

Maretić je bio skroman i povučen. Bio je čovek rada; čovek malih reči. Bio je veliki rodoljub i uvereni pristaša i propovednik jednog jedinstvenog narodnog duha: jedan narod, jedna kultura, jedan duh.

Neumrlom Maretiću, velikom narodnom i naučnom trudbeniku Slava!
(Kljé)

MEDALJA DOBROM STRELCU

krasiće i sokolske grudi

U Službenom vojnom listu br. 5 od 1938 god. izišao je ukaz, kojim se naređuje, da se odlikuju medaljom dobrom strelcu i sokolski utakmičari u gađanju, koji ispune uslove, koji su propisani u Nastavi gađanja puškom, puškomitraljezom itd. Ovaj ukaz glasi:

U ime

Njegovog Veličanstva

Petra II

Po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJA JUGOSLAVIJE

Kraljevski namesnici

Na predlog Ministra Vojske i Mornarice, a na osnovi čl. 3 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice, —

NAREĐUJU:

Da se u Nastavi gađanja puškom (karabinom), puškomitraljezom, automatskim pištoljem i ručnim i puščanim bombama, posle drugog stava tač. 615 doda treći stav, koji da glasi:

»Napred predviđena odlikovanja važe i za članove Streljačkih družina Streljačkog saveza Kraljevine Jugoslavije i Streljačkih otseka Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Uslove, pod kojima se dodeljuju napred predviđena odlikovanja Streljačkim družinama Streljačkog Saveza Kraljevine Jugoslavije i Streljačkim otcima Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, propisaće Ministar vojske i mornarice.

Ministar Vojske i Mornarice neka izvrši ovaj ukaz.

Ministar Vojske i Mornarice

Armiski General

Ljub. M. Marić s. r.

Đ. Br. 947

26. januara 1938 god.

Beograd

Pavle s. r.

R. Stanković s. r.

Dr. Perović s. r.

Da bi naše pripadnike čim bolje upoznali s propisima tač. 615 i 616 Nastave za gađanje objavljujemo i to:

615: »Po završenom ocenjivanju, a u cilju potsticanja na što bolji uspeh u gađanju, odlikuju se medaljom dobrog strelca: kod puške ona lica, koja budu uvrštena u I klasu; kod puškomitraljezaca ona lica, koja budu uvrštena u puškomitraljesce I klase. Ako su ta lica ranije odlikovana tom medaljom, za postignuti uspeh u gađanju puškom, tada ona dobijaju PALMOVU GRANČICU.

Lica, koja pri gađanju u drugoj nastavnoj godini, budu uvrštena u streljačku klasu dobijaju palmovu grančicu.

616: — Medalja dobrog strelca nosi se na pantlici državne trobojke svakog dana, za sve vreme služenja u kadru i rezervi i to sa leve strane grudi tako, da donja ivica medalje dođe u visinu drugog dugmeta.

Odlikovanje ovim medaljama vrši komandant puka, odnosno škole, po svršetku školske i jedinačnih bojnih gađanja. —«

Eto lepe prilike našim pripadnicima, a napose našim vrednim naraštajcima, da se takmiče u ovoj lepoj grani vojničke dužnosti. Želimo, da bi čim više naraštajaca okitilo svoja prsa ovim lepim vojničkim, a sada i sokolskim, odlikovanjem.

Priprave.

Na Miklavževo zjutraj je pričelo snežiti. Veliki in gosti sneženi kosmi so se trgali z neba.

V učilnici je bilo prijetno toplo. Milan se je trudil, da bi sledil predavanju profesorja zgodovine, a ni šlo. Neprestano mu je uhajal pogled skozi okno na padajoči sneg, in misli tja v daljavo k njegovim goram. Tu v mestu se bo sneg najbrž že popoldne spremenil v umazano brozgo, tam gori pa se začena prava zima. Misli so mu blodile po tihi gorski dolinici, koder sedaj zamira življenje, po vršacih, ki jo obrobajo, zavitih v meglo, in ki bodo v prvem soncu zablesteli v biserni belini. Spomnil se je tihih domov, raztresenih po rebrih, izginjajočih v snežnih zametih. Tam se bodo sedaj zbirale družine okrog peči, v dolgih zimskih večerih bodo prešetalci odrasli sto let nazaj, kdaj in katere zime so bile najbolj snežene, katere najbolj mrzle, kdaj je ta zmrznil, kdaj je onega zasul plaz, pred koliko leti se je zgodilo to, pred koliko ono. Obnovili bodo vse dolge zgodbe o strahovih in nezasišanih pošastih, o silnih junakih in krvoločnih hudobnežih, da bo otrokom zastajal dih in bodo kričali v težkih sanjah. Zamislil se je v dneve, ko se uleže sneg in zopet posije sonce, ko se odpravijo ljudje v goro po drva in se spuščajo s težko otovorjenimi sanmi z bliskovito naglico v dolino. Koliko občudovanja in zavisti je deležen najboljši vozač. In potem se je spomnil zadnjih božičnih počitnic, ko si je prvič pripel na noge smučke. Koliko muke je bilo, preden se je naučil stati na njih, koliko je bilo padcev, kolikokrat je vrgel ves premočen in prezebel smučke od sebe pa se zopet povrnil k njim, dokler ni za silo šlo. Da ni bilo potrpežljivega Logarjevega Janeza, ki mu je dajal resnega obraza navodila in pogum, ko bi se mu najraje na vse grlo smejal, in sošolca Franceta, ki je imel s smučkami nič kakšne težave, bi bil prav gotovo obupal. Ko pa je bila začetniška nerodnost in nespretnost premagana in so nekega dne krenili na prvi daljši izlet na Goričico, ko so se po položni strmini spustili v smuku nazaj v dolino in je presmučal dolgi breg brez padca, se kar ni več mogel ločiti od smuči. A jedva je okusil sladkosti smučanja, je že prišel konec počitnic in moral se je vrniti v mesto. Danes pada po dolgih mesecih zopet sneg, ki mu obuja hrepenenje po brezmejnih snežnih planjavah. In njegov veliki načrt, ki ga je z Janezom in Francetom preko poletja tolikokrat premleval, predelaval in izboljševal. Za ta podvig ne sme vedeti živa duša razen njih treh. Le Slavko je izvlekel iz njega, kaj nameravajo, toda Slavko je dober tovariš in jih ne izda, mogoče ga vzamejo celo s seboj, če se Janez ne bo protivil. Samo da ne pozabi Janez na svojo obljubo.

Profesor zgodovine je s tako vnemo prepeljal Hanibala in njegove slone čez Alpe v Italijo, da ni opazil nemira v razredu in ni slišal ogorčenega mrmranja, ki je nastalo, ko je odzvonilo odmor. Šele ko je planil v razred četrtošolec France, Milanov rojak, z vzklikom: »Milan, pismo!«, se je zavedel, prenehal sredi stavka in odšel iz razreda. Milan je hlastno segel po pismu. »Hvala bogu! Janez je pisal, ni pozabil!«

Dragi Milan!

Nikar ne misli, da sem pozabil na naš dogovor. Ko prideta s Francetom domov, bo že vse v redu. Prejšnji teden sem bil tri dni v planini in sem urejeval koč v Tihi dolini. Streha je nekaj puščala, a je sedaj že popravljena. Seno, ki smo ga poleti nanosili na pograd, je bilo plesnivo, zato sem ga zmetal ven, da se je presušilo, in še nekaj nove suhe trave sem našel. To se bo spalo na njej. Zadnje lepe dneve sem ujel. Te dni v planini sneži. Ko se zvedri, bom znosil gori odeje in potrebno posodo. Delam vse skrivaj. Tu še ni nihče zvedel za naše načrte.

Zadnjič si mi pisal, da bi neki vajin sošolec rad z nami. Po pravici ti povem, nič posebnega nisem vesel družine, ki je ne poznam. Zanj ne bi rad prevzel odgovornosti. Za nas tri je drugače. Mi smo zrasli v planinah in si bomo že kako pomagali, če pride kaj nepredvidenega. Kako bo s tem mestnim otrokom, najbrž na vso moč razvajenim, si pa ne morem predstavljati. Da bi bil vsaj dober smučar, a ti praviš, da

je imel smučke šele nekajkrat na nogah. Sicer pa ukreni, kakor veš in znaš, da bo bolje. Meni bo vsak tvoj prijatelj dobrodošel.

Zadnjič si omenil, da bosta s Francetom kupila novo smuško opremo. Pozno sta se spomnila na to. Pravi smučar ne kupuje smučki zadnji mesec. Vendar če že mora tako biti, potem glejta, da bosta vsaj pri nakupu previdna, kajti izbira smučki ni lahka stvar. Najteže je pogoditi dober les. Zato počakajta do srede, ko pride Roblakov Jur v mesto, da vama izbere zares dober les. Sama pa pazita na te-le stvari:

1. na dolžino (približno do dlani dvignjene roke),
2. na širino (smučka naj bo pri krivini približno dva centimetra širša kot pod stopalom, pri peti smučke pa en centimeter),
3. da so smučke pravilno uvite,
4. da niso zvite,
5. kako tečejo rasti,
6. da tečejo smučke z lesom, ne proti lesu,
7. da nimajo grč, razpok in podobnega,
8. da imata obe smučki enako težo,
9. da so smučke primerno prožne,
10. da imajo raven, ne preglobok, ne preplitev žleb.

Ne kupujta smučki, ki so na drsni ploskvi pobarvane. Nikdar ne veš, kakšne da postanejo trše, glajše, prožnejše in odpornejše. Ko se olje vpije v les, namažita še enkrat in to ponavljajta toliko časa, dokler les vpija olje. To je najnujnejše, kar vama je storiti, ostalo bomo že izpopolnili doma. Če imata dovolj denarja, vama svetujem, da si nabavita smučke z robniki. Najboljše vezi bi bile pač prečnovlečne, posebno ker sta začetniške težave že premagala, a če bi vaju denarnica že prej na cedilu pustila, bodo pač vsake, tudi cenejše, dobre. Palice bodo pa za zdaj leskovke še najprimernejše. Maž ne kupujta, ker se ne spoznata nanje. Te vzamem jaz s seboj, prav tako tudi potrebno orodje za razna popravila.

Tako, mislim, da sem omenil najvažnejše. Ostalo se pomenimo doma. Do takrat pa mi ostanita zdrava!

Janez.

Predavanje.

Milan, France in Slavko se sprehajajo po mestnih ulicah. Še nekaj dni in začele se bodo božične počitnice. Potem se uresniči njih veliki načrt. Pogosto se ustavijo kar sredi ulice in ugibajo, kako bodo uredili to, kako ono. V neki izložbi opazijo naslednji oglas:

Smučarski klub »Smuk«
priredi v sredo, 22. decembra, predavanje
o zgodovini smučarstva
v svojih prostorih na Glavnem trgu št. 27
ob 6. uri zvečer.
Smučarji vabljeni.
Vstopnine ni.

France je ves navdušen. »To predavanje pa moramo slišati, kaj, fanta! Gotovo bomo čuli stvari, za katere še Janez ne ve!«

Milan in Slavko soglašata.

»Pridita k meni in gremo skupaj tja«, meni Slavko.

»Prav,« pravi Milan. »popoldne pripraviva najine stvari: zvečer k predavanju, v četrtek še nekaj ur pouka, nato pa — zbogom mesto. Ti, Slavko, prideš za nama tisti dan po Stefanu, kot smo se zmenili. Glej, da ne zamudiš jutranjega vlaka in da potem izstopiš pred vasjo. Naroči šoferju, naj ustavi pri 'Dolgi brvi'. V vasi te ne sme nihče videti in na poti ne pripoveduj nikomur, kam greš. Onstran 'Dolge brvi' se začne gozd in tam te počakamo!«

Mala predavalnica smučarskega kluba »Smuk« je na pol prazna, čeprav kaže ura že četrtr na sedem. Ob mizi stoji gruča gospodov in Milan sliši, kako jim gospod v smučarski obleki razklada:

»Vidite, takole je; če prirediš resno predavanje in še brez vstopnine povrhu, ti živ krst ne pride blizu, bo pa prišel od ne vem kod in ne vem kakšen coprnik, da bi vlekel ljudi za visoko vstopnino za nos, bo imel največjo dvorano v mestu nabito polno!«

Potem je stopil za mizo drug gospod, razgrnil neke papirje in začel govoriti. Pripovedoval je o nedavno preteklem času, ko so se ljudje bali zime in se skrivali pred njo po toplih stanovanjih. Hrib in dol sta izmrla, ko je zapadel prvi sneg. Gorske vasice so bile po več mesecev odrezane od sveta. V planinah pa je kraljevala zima v vsej svoji lepoti in strahoti. Obrazložil je prednosti in koristi smučarstva, govoril o težavah in zasmehovanju, ki so ga bili deležni prvi smučarji in z zanosom opisoval lepote zimske prirode. Negibni, kot zamaknjeni, so poslušali Milan, France in Slavko. Zdelo se jim je, da slišijo, kako šelesti sneg pod smučkami, kako žvižga veter okrog ušes, kako tulijo viharji po vrhovih in grme plazovi.

»Pojdimo sedaj v davno prefeklost«, je nadaljeval predavatelj.

»Človeški rod se je moral od svojega postanka boriti s narodo. V ta namen je izumil pripomočke, najrazličnejše priprave, ki so mu to borbo olajševale. Med take pripomočke štejemo tudi smuči, ki so mu omogočale hojo po globokem snegu. Seveda si moramo misliti pri tem smuči najenostavnejše oblike, ki so se v teku stoletij izpopolnjevale, da so dobile današnjo obliko.

O postanku smuči nimamo točnih poročil. Raziskovalec severnih pokrajin Nansen je mnenja, da so bile prvotne smuči nekaki veliki čevlji, ki so se navezali na noge za hojo po snegu. Take smuči so zasledili pri Tungizih, še daljše pri Laponcih in Skandinavcih. Nekake snežne čevlje dobimo tudi pri Indijancih v Severni Ameriki in Kanadi.

Šved Sorelius trdi, da so smuči nastale iz velikih in širokih čevljev, ki so jih ljudje uporabljali za prehod preko močvirij. Ker pa so take močvirne čevlje zasledili samo v severnih pokrajinah, koder so dolge, snežene zime, je jasno, da so se smuči razvijale popolnoma samostojno ali pa vsaj vzporedno z njimi.

Brezdvomno je človek rabil najprej obuvalo, ki bi mu omogočalo hojo po snegu. Pozneje je prišel na misel, da bi lahko po snegu ne samo hodil, ampak tudi drsal. Radi tega so nastali iz snežnih čevljev nekaki leseni čolnici, ki si jih je človek navezal na nogo. Spočetka so bili ti čevlji prevlečeni z živalsko kožo, ko pa so ugotovili, da tudi les rad drči po snegu, so kože opustili. Palic, kot jih uporabljamo dandanes, niso imeli. Iz teh snežnih čevljev so se pozneje razvile smuči tako, da so podaljšali tak čevlj na eni nogi v smučko, z drugo nogo so se pa poganjali. Začelo se je pravo smučanje. Take smučke so še konec preteklega stoletja uporabljali na Norveškem. Pozneje so podaljšali še drugi čevlj v smučko in začeli uporabljati kolec, s katerim so se poganjali. Tako so se oblikovale smuči pri severnih narodih, podobno pa tudi na Kitajskem, Sibiriji, Kavkazu, Severni Ameriki in drugod, povsod, koder je bil ljudski rod radi dolgih sneženih zim prisiljen razmišljati, kako bi si olajšal kretanje po snegu.

Pri nekaterih narodih so se ohranile razne bajke in pripovedke, ki spominjajo smučarstva. Skandinavci so imeli celo svojega boga, ki se je zval Uller, in božico Skado, ki so ju upodabljali na smučeh z lokom in puščicami v rokah. V čast tema zaščitnikoma vseh smučarjev so vsako leto prirejali posebne zimske svečanosti.

Smuči omenja že Ksenofont leta 370, pred Kristusom, potem Prokop, Paulus Diaconus, angleški kralj Alfred, Saxo Grammatikus in drugi. Zanimivo je, da smuči niso služile zgolj kot prometno sredstvo, ampak so jih že zelo zgodaj uporabljali v zabavo in razvedrilo. O tem nam poroča zgodovinar Olaus Magnus v neki svoji knjigi, ki je izšla v Rimu leta 1555. V tej knjigi nam preganjeni nadškof popisuje prav natanko nastanek in razvoj smučarstva pri severnih narodih in opisuje celo neke smučarske tekme, ki so pri njegovem narodu v navadi.

Svet je dolgo časa imel knjigo nadškofa Alausa Magnusa za prvi tiskani vir o smučeh. Toda naš rojak Ziga baron Herberstein, ki se je sam ponašal z znanjem slovenskega jezika, je že leta 1549, torej 6 let poprej, v svoji knjigi »Rerum Moscoviticarum Commentarii« zelo točno opisal smuči, kakršne uporabljajo na Ruskem. Znano je, da se ruske smuči vodijo z vrvcu, ki je privezana skozi rilček smučke. Na Herbersteinovih lesorezih pa se poganjajo smučarji s kolcem, kot je bila to takrat

in je še danes navada pri naših smučarjih na Blokah. Ker je živel Herberstein v Sloveniji in celo v neposredni bližini Blok, je čisto gotovo, da je prva slika smuči, ki je ohranjena v tisku vseh narodov, podoba naših slovenskih smuči.

O smučarstvu na Blokah poroča naš slavní kronist Ivan Vajkart Valvasor v svoji knjigi »Ehre des Herzogtums Krain« (Slava vojvodine Kranjske), ki je izšla leta 1689. V tej knjigi precej obširno popisuje, kako spretni so Bločani na smučeh in da kaj sličnega ni videti nikjer na Kranjskem, niti pri sosednjih narodih. Edino Slovenija v vsej Srednji Evropi ima tiskane dokaze, da je bilo smučarstvo tod razvito že pred 400 leti. Dokaz samoniklosti slovenskega smučarstva je tudi pristno slovensko smučarsko nazivoslovje, dočim so si morali skoro vsi narodi sveta celo izraz za smučke izposoditi pri severnjakih.

Sredi 18. stoletja začno razni evropski telovadni reformatorji močno propagirati smučarstvo, ki pa se spričo srednjeveških nazorov ljudstva o telovadbi in telesni vzgoji ni moglo razviti. Šele sredi 19. stoletja se začne močnejše gojiti za zabavo posebno na Norveškem okrog kraja Telemarken in od tam širiti na vse strani. Telemark daje smučem pravo obliko, urezuje žlebič, izumlja nova stremena in uvede uporabo dveh palic. Nastajajo novi smučski liki, ki omogočajo hitrejša in varnejša kretanja po snegu.

Konec 19. stoletja se razširijo smučí po vseh deželah Evrope, a med širše plasti ljudstva še ne prodró. Leta 1890. izda Nansen znamenito knjigo o smučarstvu na Grönlandiji, ki je kmalu prevedena na več jezikov. V srednjo Evropo prihajajo norveški učitelji smučanja, snujejo se smučarski klubi, smučí začenjajo uporabljati hribolazci in vojaštvo. Led je prebit.

Pri nas so bili pred vojno smučarji zelo redki, je nadaljeval govornik. »Po vojni pa je smučarstvo v teku nekaj let prodrlo v zadnjo gorsko vas. Danes lahko s ponosom trdimo, da smuča skoro vse, kar leze ino gre. Naši tekmovalci dosegajo doma in na tujem lepe uspehe in naša planiška skakalnica ali bolje letalnica je naprava, ki vzbuja zavist vseh smučarjev sveta.«

Predavatelj je zaključil svoj govor s pozivom na vse poslušalce, naj vsak po svojih močeh širijo in podpirajo smučarstvo.

*

»Da, nihče nas ne odvrne od našega sklepa«, je dejal Milan tovarišem, ko so se vračali domov.

(Dalje prihodnjič.)

СОКО СА СЕЛА

Д. ТОДОРОВИЋ.
Л е б а н е

У сокола села доскора је било
тако дуго, дуго савијено крило.
А кад сину зора слободе и среће
приу соко зраком и у небо леће.

И тад крило разви и срце ожари
и над својим пољем високо крстари.
Будним оком гледа што се доле збива —
и трезвене снове у висини снива.

И ја сам Соко села, мален, но већ зрео,
мушки дижем главу, поглед бацам смео
преко брата сестри, преко сестре брату —
свестан да припадам соколскоме јату.

Соколство је симбол јединства и слоге,
стожер земље ове, лек неправде многе,
оно браћу спаја кад их мржње гуше, —
и духовно зрачи успаване душе.

Соколство је завет народне слободе,
њега братске мисли, братске жеље воде;
где се дух соколски уздиже и вије,
ту је правде, среће, ту робова није.

Соколство је снага и лепота расе
ове наше младе коју венци красе: —
и буде ли силно, и буде ли веће —
будућност ће наша пуна бити среће.

Соколске фанфаре данас срца крепе,
што дрхте за добро земље ове лепе, —
и ја, Соко села, кунем вам се, ево,
и са мношћом се куне цело Соко - село:

за добро Југославије, ми ћемо све дати,
устреба ли, — зов'те, журно ће да сјати
из гора, са мора на лагани крила
народ земље целе, Сокола сва сила.

А овога дана реч соколска смела
кроз градове наше и кроз наша села
нека грмне, нек чује ко год уши има:
будућност земље припада Соколима...

ПЕВАЈМО!

Др. В. РАШИЋ.
Београд

Певајмо сложно,
Браћо и сесте,
Из чисте душе
Живе и смеле!

Певајмо лепом
И вишњем Богу,
Певајмо љубав,
Братство и слогу!

Нека нам срца
Више не туже,
Није све трње, —
Има и руже!

Песмом се снажи,
Соколки диже, —
Песмом се лети
И мети стиже!

JOSIPU JURJU ŠTROSMAJERU

J. VLAHOVIĆ,
F o č a

Ti si snagu svoju, neizmernu mnogu,
Bezgranično dav'o narodu Tvome;
I kroz ljubav, bratstvo, jedinstvo i slogu,
Prosvećiv'o dušu milom rodu svome.

Danas, poslije mnogih minulijeh ljeta,
Braća jedne krvi u jedinstvu stoje;
Njih je Tvoja ruka okupila sveta,
Da čuvaju skupe tekovine svoje.

Plod ljubavi Tvoje, sa kojom si diz'o,
Duh naroda Tvoga iznad svega diše;
Do nebeskog svoda Gospodu je stiz'o,
— I Tvoje želje ostvarene biše, —

Zahvalni narod, kao sinu svome,
Diže Ti spomen, da večno stoji;
I zbog dela mnogih, plemenitih Tvoji!
U red Te svojih Apostola broji.

NEKROLOG FERDI PAVEŠIĆU

FERDO PAVEŠIĆ,
S a r a j e v o

Tugaljivi zbore! Ove tužne minute,
kad našega Ferdu u Večnost pratimo,
zasenimo svoje mučeničke pute,
na kojima mnogo i grozno patimo.

Naš Ferdo je bio velikan pravi
(Bog neka mu da sve radosti raja),
neka se koji među nama javi
da bude ko on do svojega kraja...

Bacimo, gospodo, sve maske i laži,
bacimo ljudske titule i časti,
jer život svoje korifeje traži,
jer život nije eldorado slasti...

Naš Ferdo je dahom prečistim disao,
naš Ferdo je srca čistoga bio,
naš Ferdo je čak i stihove pisao,
naš Ferdo je snove pesničke snio.

Samo je jednu on imao manu,
jer mojoj ženi on ne plati stana,
a što je dužan ostao na hranu,
to moja je tajna do Sudnjega Dana...

Slabe jesu zrake
što šalje sunce
s nebeskih visina
na polja, vrhunce.

Kratki jesu dani,
još svud zima vlada,
i napunja čežnjom
mnoga srca mlada,

koja čeznu žarko
sa toplinom ljeta,
kada sunce grije
i cveće svud cveta...

Al tu čežnju mnogi
lako zaboravlja,
jer u srcu želja
za snegom se javlja.

Pa sanjke i skije
sada su u modi,
brat sad brata svoga
na sanjkama vodi.

A zimsko ih sunce
sa nebesa gleda,
pa toplinom mlakom
ozepsti ne da.

Vesela su deca
u belome snegu
što je prostro plašt svoj
po dolu i bregu.

ПЕСМА МОГА СЕЛА

СТ. М. МУТИБАРИЋ,
Деспот, Св. Иван

Песма мога малог села
увек ведре и весела,
коју поје прости људи,
моју душу ведре, буди...

Она звуком својим милим
чини мене тако чилим
раздраганим, сретним, Боже,
да сретнији бит не може...

Кад јој чујем глас умилан
ја постајем тако силян,
тако моћан, тако смео,
да сам јачи нег' свет цео...

О, та песма села мала,
што ми до сад среће дала,
и од сад ће живот цели
она сама да весели!...

KAJ MI...

R I C A,
Ljubljana

Kaj mi ptičkov ščebetanje,
če se me preveč boje,
naj le dvignem roko na nje,
že vsi plašni odrle!

Kaj mi cvetk prelest, blestenje,
saj takoj se posuše,
ovenijo kot življenje,
ki prehitro mimo gre!

Kaj mi vse kar je minljivo?
V sen pogrezam se potr,
grem na pokošeno njivo
in zasanjam starko smrt.

Noge mi kot korenine
v črno silijo zemljo,
kot bi novo brst odkrile,
ki nas prerodila bo...

ŠTROSMAJERU

JOSO MATEŠIČ,
Generalski Stoi

Silan umom — rečju velik,
Patriota čvrst ko čelik;
Jak na peru, jak na delu,
Poznat gradu ko i selu.

Širom sveta slavljen jesi,
Zadivio jer Ti sve si,
Kad u Rimu na koncilu
Rušio si tuđu silu.

I kad našem rodu dade
Blaga sve što sveg imade,
Postao si naš Mecena
Pravi Otac svih Slovena.

Univerzu Ti sagradi,
Da se uče ljudi mladi.
Proslavi Jugoslaviju
Dajuć joj Akademiju.

Da Ti bude veća dika
Galeriju stvori slika
Danas ponos umetnika
Zašto hvala Ti velika.

A za slogu braće Tvoje
Najslavnije delo Tvoje
Biće vek za zemlju ovu
Katedrala u Đakovu!

Nju posveti ti ljubavi
Veran uvek Majci Slavi
I još druga brojna dela
Života si stvar'o cela.

Danas deca Majke Slave
Tebe diče, hvale, slave,
Tebi venac slave vijū
Šaljući Ti molbe sviū:

Štiti molbom najmiliju
Majku nam Jugoslaviju!

ОПЕТ ДОВРО!

Др. В. РАШИЋ,
Београд

Четир' доба у природи има:
Пролеће и лето, јесен, зима.
Бар тако је, ето, код нас свуда
И све живо прима, нема куда,
Без говора и без поговора, —
Кад се тако мора!

Од детињства па до главе седе
Сва та доба сваком редом следе.
Нико не зна како лепо дођу
А још мање како брзо прођу,
Ко зажали ма за које доба, —
Спопадне га злоба!

Ал' је срећа, што већ давно знамо:
Сваког года сва четир'... имамо!
Па сад сваки, — ако хоће, ето:
Нек' проводи пролеће и лето!
Али ако, баш не иде тако,
У песми је лако!

Polja naša ravna
snegom su posuta;
svuda studen vlada,
svud je zima ljuta.

Premrzla je zemlja
golo je drveće,
znak da baba zima
po svetu se šeće.

U sobama ljudi
topli kutić traže,
dok ptičice male
pod prozorom straže.

I čekaju hoće li
pasti zrno koje,
da napune prazne
stomačiće svoje.

Zavidne su ljud'ma
što imaju hrane,
čekajući bez brige
dok proleće svane.

I sirotam teško
bez toplog je kuta;
bednima je uvek
teška zima ljuta.

Bez drva i hrane,
bez tople odeće,
teško će se moći
dočekat proleće.

ЦРКВА

СТ. М. МУТИБАРИЋ,
Десрот. Св. Иван

Насред села црква света
бројећ трома, дуга лета,
као стражар неумрли
наше село брани, грли...

Скромно само окречена
уздигу се кубад њена
са којих нам звона брује
да их свако мож' да чује

да једнога дана неће
поштовати њене свеће
ни звук звона са кубета —
првог дана краја света!

па ма једном, дана тога,
да се сети вишњег Бога,
који држи, трпи људе,
који све на свету куде...

Мала црква села мога,
што сећа на моћна Бога,
насред села тужна стоји
за људе се грешне боји

POZDRAV DOBROJ MAJCI

JOSO MATEŠIĆ,
Generalski Stol

(Uz majčin dan)

Majčino je ime najmilije —
Kao sunce ono nama sije,
Majčina je ljubav najtoplija
Iz nje sreća najveća izbija.

Pesnik reče: »Majka dobro sve je«,
Njena ljubav decu žarko greje.
»Zbore deca kako majke zbore
Tvore deca kako majke tvore,
Domoljubna s majkom domoljubnom,
Rodoljubna s majkom rodoljubnom.«

Majčino je ime opevano,
U pesmama mnogim spominjano,
Obasjano slavom ponajvećom,
Okrunjeno sa nebesnom srećom.

Srce majke za decu se brine,
Za dečicu i živi i gine.
Živima se veseli, raduje,
Za mrtvima plače i tuguje. —
Svojoj deci njihova će mati
I zalogaj iz ustiju dati
Krvi svoje ona bi im dala,
Kad bi samo spasiti ih znala!

Vekovi se dobroj majci dive,
Dobre majke boginje su žive!
Nerotkinje ostaše bez slave,
I bez sreće i radosti prave.

Dobroj majci deca jesu dika,
Svoje majke uzor su i slika.
Nerotkinja osta bez imena,
Bez imena, a i bez spomena.

Dobra majko, mi te pozdravljamo,
Srce tebi spremni smo da damo!
Ti si temelj naše Otadžbine,
Ti si sunce što za zorom sine!
Dobre majke neka vekom žive,
Nek nam gaje Sokolove žive!
Nek živi i majka najmilija
Kraljevina sva Jugoslavija!

ЗДРАВО, КРАЉУ!

Др. В. В. РАШИЋ,
Београд

Здраво, Краљу, старешино,
Нашиг рода соколског,
Наши узоре и миљино, —
Живео Те Господ Бог!

Здраво, Краљу, наши Соколе,
Из соколског гнезда Свог!
Цео народ Тебе воле, —
Живео Те Господ Бог!

Здраво, Краљу, Ти нам сјао
Са Престола рода Свог, —
Соколски се подизао, —
Живео Те Господ Бог!

Здраво, Краљу, све са стегом
И за звездом рода Свог,
А под нашим славним небом, —
Живео Те Господ Бог!

Здраво, Краљу, брате мили,
Срећно владај жића Свог, —
Соколи те окружили, —
Живео Те Господ Бог!

Здраво, Краљу, наша славо
И уздање рода Свог!
Соколи Ти кличу: Здраво!
Живео Те Господ Бог!

MIŠKOVE POČITNICE

K. ROSENSTEIN,
Jesenice

(Dalje)

Njegove duševne oči so dobile vse drugačen pogled na življenje, kot so ga imele do sedaj. Spoznanje, da se je treba za življenje učiti, da je treba stremeti po napredovanju, da je dobro biti v šoli med prvimi, je bilo njemu novo in še malo jasno. Le v nejasnih obrisih je dojmil te resnice, a vseeno si je obljubil, da jim bo sledil. Vstal je, da bi šel k Janezku in ga prosil odpuščanja. Potem bi šel v sobico, kjer ga gotovo že pričakuje inštruktor Feliks, a noga mu je kar sama obstala in ni mogel dalje. Vzbudil se mu je ponos. Kaj si bo Janezek mislil, ko ga bo na lepem prišel prosit odpuščanja in ko ga bo videl, kako pohlevno gre v sobico k učenju. Smejal se mu bo in ga imel za kričača, ki vpije prejšnji dan, da se bo skrila in ne bo šel k učenju, ko pa pride ura, gre ponižno s sklonjeno glavo k inštruktorju, kakor teliček k mesarju. Že je hotel, jezen sam zase, sesti nazaj v naslonjač, ko je zaslišal na vrtu klicati svoje ime. Janezek ga je iskal. Slutil je, da se je skrila na vrtu in pričel ga je klicati. Prišel je pred čebelnjak, pokljukal na vrata in poklical Miško po imenu, kot bi vedel, da je notri skrit. Miško ni mogel več vzdržati v čebelnjaku, ko je zaslišal glas svojega prijatelja. Odklenil je vrata in stopil ven.

»Vedel sem, da moraš biti tu nekje na vrtu,« je veselo vzkliknil Janezek, ko ga je videl vsega zamišljenega stopiti iz čebelnjaka. »Iskal sem te. Inštruktor je prišel, da bi se učila. Bodi pameten, Miško, in pojdi h knjigam. Saj bo to trajalo samo mesec dni. Če se boš le nekoliko potrudil, ti bo šlo vse po sreči. Dobro ti hočem, Miško, lahko mi verjameš.«

Miško je bil skoro ginjen, ko je videl, kako skrbi Janezek zanj, čeprav ga je včeraj tako razžalil. Sklenil je v srcu, da se bo še bolj učil, samo da ga s tem zadovolji. Prijel je Janezka za roko in mu rekel s tresočim glasom.

»Hotel sem se skriti, da bi se mi ne bilo treba učiti. Vest mi je sicer očitala, da delam napačno, a vseeno bi ne šel k inštrukciji, če ne bi bilo tebe. Hvaležen sem ti. Včeraj sem te hudo razžalil. Ali si še jezen?«

»Jezen?« se je začudil Janezek. »Saj sploh nisem bil. O nobeni žalitvi ne vem. Kar si govoril v razburjenju, sem vedel, da ne misliš tako hudo. Nič si ne delaj težkega srca radi tega in pozabi kar je bilo. Pojdi v sobico, kjer te že čaka inštruktor Feliks, in pridno se uči. Med tem časom te bom čakal na vrtu, potem greva na izprehod.« Janezek mu je prijateljsko stisnil roko.

»Grem, Janezek, in učil se bom tudi,« mu je odgovoril Miško in ga hvaležno pogledal. Z veseljem, skoro poskočnim korakom je odšel k učenju.

Janezek je nekaj časa gledal za njim, nato se je vsedel v mehko travo in se poglobil v branje lepe povesti.

19.

Miško se je učil. Vsak dan sta presedela z inštruktorjem po eno ali dve uri pri knjigah. Pa tudi sam se je v prostem času vedno pogosteje zatekal h knjigam. Od začetka je bilo zelo težko. Neprijetno se mu je zdelo po več ur čepeti za mizo in pisati dolgočasne matematične naloge. In kot nalašč je

bilo ravno tiste dni vroče in soparno, da bi človek najrajši ves dan tičal v vodi. A premagal se je in delal. Ni ga gnala h knjigam želja po učenju. Le zaradi ljudi in tovarišev se je trudil: naj bi videli, da ni med najslabšimi. Ni maral, da bi se mu smejali, ko bi moral ponavljati razred. Ne, Miško mora biti med najboljšimi, če ne letos, pa drugo leto. Zato rajši ni šel h kopanju in je ostal pri knjigah. Pri učenju mu je bil stalno ob strani Janezek. Ni se hodil kopat ob vročih popoldnevih. Ostajal je doma in bral povesti in pravljice, ki jih je bila polna Logarjeva knjižnica. Kadar Miško ni razumel kake naloge, mu je Janezek natanko razložil, saj je bil v matematiki dobro podkovan. Tako sta živela dečka sama zase, daleč od veselih tovarišev, ki so se podili po Ločju, uganjali neumnosti in se kopali v reki. Čeprav je bil Miško zelo navezan na svoje tovariše, vendar se jih je le malokdaj spomnil. Vedel je, da ga imajo radi in da ga vedno ubogajo in poslušajo, a prav dobro je tudi vedel, da se mu sedaj gotovo smejejo, ker je tako neumen, da se »guli«. Razumel jih je. Vsi so taki kot muhe enodnevnice. Ves dan leta okoli, se smeje in se veseli, ne da bi pomislil na jutrišnji dan. Za nje je samo sedanjost, bodočnost jim je deveta briga. Mišku so se pa odprle oči, pričel se je zavedati, da ni vseeno, kaj bo jutri, da je bolje en mesec potrpeti kot hoditi še eno leto v isti razred. Do tega spoznanja njegovi tovariši najbrž še niso prišli in vsakemu od njih je prav vseeno, ali hodi v en razred eno ali pet let. Miško se je radi tega novega spoznanja počutil nekoliko vzvišenega nad svojimi tovariši in polagoma je prišel do prepričanja, da bi si moral dobiti vsaj sebi enako družbo. Kaj bi hodil s starimi tovariši, ki hodijo vsi še v osnovno šolo, on hodi pa že v prvo gimnazijo. Če je tako razmišljal, se mu je zdelo skoro poniževalno, da bi se pajdašil z nekom, ki je nižji od njega. A take misli so mu prihajale samo včasih, kadar je sam posedal v skritem kotičku s knjigo v roki in zrl v nebo. Da bi bral vsaj eno uro vsak dan, tega se ni mogel navaditi, čeprav bi tudi v tem rad posnemal Janezka, ki si ga je zadnje čase postavil za vzor in posnemal vse, kar je videl, da dela on. Odkar je pričel pozabljati svoje tovariše, se je vedno bolj oklepal Janezka in vedno pogostejše iskal njegove družbe. Janezek je bil zelo pripraven za pameten pogovor, čeprav se dečka nista kaj posebno bistrega nikdar razgovarjala. Največkrat sta se menila o šoli in o profesorjih, o katerih se da mnogo povedati. Seveda sta oba iskala le njih slabe lastnosti, dočim sta dobre kar zamolčala. Miško je večkrat napeljal pogovor na Ločje in na tovariše. Rad je govoril o vrstnikih, čeprav je venomer zatrjeval Janezku in samemu sebi, da ne bo več iskal njihove družbe, ker pač ni zanj. A v srcu je še vedno gojil skrite želje, da bi se vrnil mednje in jih vodil v lopovščinah in vseh mogočih neumnostih, kakršne so prej uganjali. Janezek je tudi vedel, kam vleče prijatelja in da Miško laže njemu in samemu sebi, ko pravi, da ne mara več za njihovo družbo, zato je rajši napeljal pogovor v drugo smer. Vedel je, da je najbolje, če pusti prijatelja v prepričanju, da je zanj družba starih prijateljev iz Ločja pre nizka, čeprav je videl, da to ni prav, ker to vodi že k napuhu in prevzetnosti. Janezek bi bil tudi rajši hodil v Ločje ali kopat se k reki, kot da je ostajal doma. A to se mu je zdelo samo po sebi umevno, da se mora žrtvovati za Miška. S tem daje Mišku veliko podporo in ga še bolj sili k učenju. Miško se je zavedal, da je Janezek do njega zelo obziren in da je malo takih prijateljev, ki bi žrtvovali skoro polovico počitnic za njega. Zato ga je vedno bolj spoštoval in pogosto mu je vest očitala, da je grdo ravnal, ko je Janezka nekoč razžalil. Tako sta živela Miško in Janezek in njuno prijateljstvo se je od dne do dne poglobljalo. Pobratimstvo sta si kazala ne z lepimi besedami, ampak z dejanji, kar je vsekakor najboljši dokaz prijateljstva.

Dnevi so potekali od začetka počasi, potem pa čedalje hitreje. Miško se je učil z vedno večjo vnemo in Janezek mu je venomer požrtvovalno stal ob strani, mu vlival novega poguma in mu pomagal. Učila sta se vsako popoldne in često tudi dopoldne. Zvečer sta šla na kratek izprehod po mestu, nato pa zgodaj v posteljo. Tako je šlo vse do dne pred izpitom. Miško je bil

dobro pripravljen, a vendar mu je takrat srce nemirno utripalo. Janezek je bil tudi v skrbeh, najbrž v večjih kot Miško sam. Študent Feliks, inštruktor, je od zore do mraka razburjeno hodil sem in tja; sploh ni šel ves dan domov v svojo tesno podstrešnico. Tedaj pa tedaj je prihitel k Mišku, ki je sedel pod jablano na vrtu, in mu dajal navodila za naslednji dan.

Drugo jutro se je Miško zgodaj zbudil. Skrbi mu niso dale spati. Pošteno zajtrkovati ni mogel, le nekoliko kave je popil. Pripravil je vse potrebno in kmalu je prihitel študent Feliks, še enkrat pregledal, če ima vse v redu in odpravila sta se proti šoli. Na pragu sta ju čakala oče in mati. Ta je s solznimi očmi prekrizala sina, oče je pa rekel:

»Dobro se drži in pogumno odgovarjaj. Če srečno narediš izpit, dobiš nagrado, sicer pa palico.«

Trde so bile očetove besede, a Miško je očeta poznal in vedel, da drugače nikdar ne govori. Mišku in Feliksu se je pridružil še Janezek in skupno so krenili proti šoli. Pred vrati je študent Feliks še zadnjikrat osokolil svojega učenca, nakar je Miško vstopil.

Dolgo sta čakala Janezek in Feliks pred vrati. Feliks je nervozno hodil po dolgem šolskem hodniku gori in doli, tu pa tam pogledal na uro, si parkrat živčno segel v lase in potem zopet nemirno stopical po hodniku. Janezek je mirno stal pred vrati in čakal. Obraz mu ni kazal skrbi, samo srce mu je hitreje utripalo kot navadno. Venomer se je spraševal, kaj bo z Miškom. Ali bo naredil ali ne? Polagoma se je tudi njega polotila razburjenost, kar je bilo videti tudi na zunaj. Nervozno se je prestopical z ene noge na drugo in si grizel nohte.

Končno so se odprla vrata. Miško je stopil ves vesel ven. Kakor je bilo videti, je srečno naredil.

»Kako je bilo?« je planil k njemu Janezek, ki se ni mogel več zadrževati.

»Naredil«, je kratko odgovoril Miško in samozavestno pogledal okoli sebe.

Študent Feliks ni hotel pokazati razburjenja. Mirno je stopil k Mišku in rekel: »Pojdimo!«

A na obrazu se mu je videlo, da se le s težavo premaguje, da ne bi Miška kar obsul s kopico vprašanj. Šele, ko so stopili na cesto, ga je vprašal:

Slavko Hotko: »Zima«, (lesorez)

»Kako je bilo?«

»Dobro,« je odgovoril Miško, »nič ni bilo hudega. Vse sem gladko znal, kar so me vprašali. Ni bilo tako hudo, kot sem si predstavljal.« Miško je visoko dvignil glavo in ponosno gledal na mimoidoče in čudno se mu je zdelo, da se nihče ne obrne k njemu in ga ne vpraša, kako je bilo, da bi mu potem lahko z nasmehom na ustih in samozavestno odgovoril, da čisto dobro in da je vsa stvar otročje lahka. A nihče se ni zmenil zanj, kar ga je hudo dražilo. Najraje bi vsakega posebej ustavil in mu povedal, da je dobro izvršil izpit in da ne spada med najslabše. Še med najboljšimi bi bil lahko, si je mislil, če bi se mi ljubilo učiti.

Janezek je zadovoljen z Miškovim uspehom korakal poleg prijatelja in ga včasih kaj vprašal, da ne bi bilo popolnoma tiho.

Feliks se je zdela odveč vsaka beseda, ki bi jo spregovoril z Miškom. Ponosen je bil na uspeh, ki ga je dosegel njegov učenec in prepričan je bil, da zna dobro poučevati in da je le malo inštruktorjev, ki bi bili njemu enaki. Ta uspeh ga je kakor vsak drug silno povzdignil v očeh samega sebe. Če je priobčil v kakem listu ali časopisu pesemco ali kratko povest, se mu je zdela silovito dobra, da boljše ne bi mogel nihče narediti. Zdelo se mu je, da tičijo v njem skriti talenti, ki jim le kruta usoda, ki ga preganja z neprestano revščino, ne pusti, da bi se razvili do one višine, do katere bi se lahko. V mislih je že gledal starega Logarja, ki mu bo čestital k tako sijajnemu uspehu v poučevanju in mu stisnil v roko šop bankovcev, kar vsekakor zasluži njegovo delo.

Tako so korakali, zatopljeni vsak v svoje misli, proti Logarjevemu domu. Logar je že korakal pred hišo in pogledoval proti nebu, če se morda ne oblači, sicer bo silna vročina, ki je bila zadnji teden, pomorila vse zelenje. Logarjeva mati je stala na pragu in si brisala roki v predpasnik.

Ko je Miško zagledal očeta in mater, se ni mogel več premagovati. Stekel je po cesti in že od daleč vpil:

»Oče, mati, vse je šlo po sreči. Naredil sem.«

Oče je zadovoljno pokimal in se obrnil k prihajajočemu inštruktorju, ki je šel sedaj še bolj samozavestno in ponosno, kar se je zelo smešno prilegalo njegovi suhi in nekoliko upognjeni postavi.

Mati je objela Miška in ga poljubila na čelo. Bila je srečna in solze so se ji lesketale v očeh, ko je govorila:

»Da se je le srečno izteklo. Samo da si naredil izpit. Sedaj bo pa zopet vse dobro. Saj si zaslužil. Tako si se učil, da si hudo shujšal. Si že priden.«

Mišku je zelo prijala pohvala. Vsaj eden ga je pohvalil. Drugi nimajo razumevanja za tako stvar, si je mislil. Ne vedo, kaj se pravi izpit srečno narediti. To ni tako lahko, kot bi hruško utrgal in jo pohrustal.

Logarjeva mati je pripravila opoldne pravo gostijo. Miza se je krivila pod samimi dobrotami, pa tudi Logar ni štedil pri vinu, ki ga je pridno nosil iz kleti. Tudi Miško in Janezek sta pila, a zelo malo. Zato je pa študent Feliks tembolj segal po jedi in pijači. Medtem ko je na gosto govoril o svojem življenju in s kakšnimi težavami je zvezano njegovo študiranje, je krepko zalagal v usta jestvine, ki so neprenehoma romale iz kuhinje na mizo, in pošteno zalival z vinom. A tudi Logar je bil danes izredno zgovoren. Govoril je več kot navadno po ves teden. Celo Mišku je provoščil nekaj lepih besed. In smejal se je tudi, kar ni bila njegova navada. Bil je pač dobre volje.

Ko je bil obed končan, se je Logar študentu Feliks najljepše zahvalil za trud in mu rekel, če hoče z njim za nekaj dni na planino, kjer ima kočo, kar je študent Feliks radostno sprejel. Saj se ni ganil iz svoje tesne sobice, drugače kot če je šel kam po opravkih. Nikamor ni šel na počitnice, saj ni vedel kam. Staršev ni imel, sorodnikov tudi ne in moral si je sam služiti kruh. Da bo pri Logarju na planini dobro živel, o tem ni dvomil, saj mu je to dokazal že do sedaj, ko je bil pri njem na hrani. Imel se je tako dobro, kot še nikoli v življenju. Zato je res z navdušenjem sprejel ponudbo.

Malo pred Feliksovim odhodom je Logar potegnil iz debele listnice kupček bankovcev in jih je ponudil Feliksu, rekoč:

»Vzemite ta denar. Upam, da bo dosti.«

Študent je nekaj časa začudeno gledal in ni mogel verjeti svojim očem, da mu res ponuja toliko denarja.

»Ne, gospod Logar,« je jecljal, »to je preveč, toliko nisem zaslužil. Preveč je.«

»Ni preveč,« mu je potisnil Logar denar v roko, »vi potrebujete denarja in meni se tudi ne bo poznalo nekoliko dinarjev. Če vam bo kaj ostalo, pa prinesite nazaj«, se je hrupno zasmeljal.

Študent Feliks je ves srečen vtaknil denar v žep, se zahvalil in jadrno odšel, kot bi se bal, da se Logar ne bi premislil.

(Dalje prihodnjič)

TEKME V UMETNEM DRSANJU SOKOLSKEGA DRUŠTVA JESENICE

Vršile so se, na prav lepi ledeni ploskvi ob Sokolskem domu, 6. februarja. Največ tekmovalcev je bilo iz vrst dece, pri teh pa je zopet prevladovala ženska deca. Opaža se, da hodi ta rajši na led kakor na smuči. Tekmo je pripravil in vodil br. Boncelj, kateremu gre tudi zasluga, da se drsanje med pripadniki društva, osobito mladine, tako zadovoljivo razvija.

Rezultati tekem so tile:

I. skupina (člani):	I. br. Sorgo Berti	točk 33,75
II. skupina (članice, ž. naraščaj):	I. s. Čemažarjeva Ivica	točk 16
III. skupina (m. deca):	I. Buh Vojko	točk 17
IV. skupina (ž. deca):	I. Buh Nevenka	točk 16

Pri ocenjevanju je sodeloval iz prijaznosti tudi naš mednarodni tekmovallec - drsalec g. E. Thuma, ki je po končanih tekmah pokazal v ekshibicijskem prostem drsanju vso lepoto te privlačne panoge zimskega športa. Za svoja krasna izvajanja je dosegel toplo priznanje.

Izven tekme sta v paru nastopila br. Boncelj ter 10-letna Buhova Nevenka. Občinstvu, ki se ga je ob drsališču precej nabralo, sta nudila izreden užitek.

Želeti bi bilo, da se ta lepa panoga telesne vzgoje prične v sokolskih društvih, vsaj tam, kjer je dana možnost, intenzivneje gojiti.

Mira.

Sestrica Buhova Neva vozi „aeroplanček“

SEDME SMUČARSKJE UTAKMICE SSKJ NA JAHORINI

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije poverio je Sokolskoj župi Sarajevo organizaciju VII smučarskih utakmica, koje su se održale na Jahorini kod Sarajeva 21, 22 i 23 januara o. g. Izbor Jahorine za mesto ovogodišnjih saveznih smučarskih utakmica treba pozdraviti.

Jahorina je, nesumnjivo, jedan od najlepših predela za smučanje u Jugoslaviji. Ona ni u čemu ne zaostaje za alpskim terenima, jer ima sve njihove odlike. U centru »Bosne ponosne«, u blizini metropole Drinske banovine, povezana zgodnim vezama, ukrašena divnom crnogoricom, Jahorina — biser bosanskih planina — ponosno diže svoju glavu da je »siv soko preletjeti ne može«...

Načelnništvo Sokolske župe Sarajevo preduzelo je sve potrebne korake da ove utakmice što bolje uspeju. Priredivački odbor, na čelu s vrednim sokolskim radnikom, divizijskim deneralom, bratom Miroslavom Tomićem, obezbedio je sve što je takmičarima i takmičarkama bilo potrebno. Zahvaljujući predusretljivosti Zimsko-sportskog potsaveza, »Romanije« i uprave Oficirskog doma na Jahorini, obezbedena su udobna mesta za spavanje svim takmičarima, takmičarkama, funkcionerima i vodstvu. Isto tako i prehrana. Nekoliko dana pre početka utakmica otišli su na Jahorinu braća: Nande Majnik (tehnički vođa utakmica), Stevo Kandić (pročelnik saveznog smučarskog oteka) i Salem Jajetović (pročelnik žup. smučarskog oteka) i s ostalom braćom i sestrama izvršili potrebne radove na terenu.

Utakmice su počele u petak, 21 januara, u 9 časova pre podne. Otvorio ih je brat Miroslav Vojinović, zamenik načelnika Saveza SKJ, pozdravivši sve prisutne takmičare i takmičarke iz cele zemlje. U ime Saveza SKJ takmičare i takmičarke pozdravio je brat Nika Nikolić, savezni go-spodar, a u ime Sokolske župe Sarajevo

brat Hajrudin Čurić, zamenik župskog načelnika. Kao izaslanik Ministra Vojske i marnarice bio je kapetan g. Bjelajac, komandanta II armijske oblasti zastupao je major g. Kraljević, a komandanta Bosanske divizijske oblasti poručnik g. Kokoruš.

Utakmice su se vršile pod vrlo teškim okolnostima. Skoro sva tri dana Jahorinu je prekrivala gusta magla. Na momente duvao je i vetar koji je znatno snižavao temperaturu. Ali, zahvaljujući sokolskoj disciplini takmičara, takmičarki, sudija i vodstva, utakmice su se održale do kraja. Sokolska volja prebrodila je s punim uspehom sve ove prepreke. Nikada mi neće izići iz pamćenja kada se brat Zdenko Pavić, kao kontrolni sudija, vratio s »mrtve straže« (kako sam nazvao kontrolna mesta duž staze) u smrznutom odelu... Odelo je bilo smrznuto, ali srce ne... Sa zadovoljstvom sam posmatrao neumornog brata Majnika, »dušu cele ove priredbe« (kako ga je nazvao brat Vojinović), koji je pokretao sve i bio svuda. Tih, skroman, odlučan, iskusan i pristupačan, brat Majnik je stekao opšte simpatije. Njegovi verni pomagači bili su vredna braća: Stevo Kandić, Oskar Lavrač i Salem Jajetović s ostalim funkcionerima i sudijama. Pa i naše sestre nisu zaostale za svojom braćom. Pod istim okolnostima i one su izvršile i suđenje i takmičenje. Sestre: Olga Skovran, Jelena Dopuda i Abida Karahasanović davale su primer izdržljivosti i seestrinske ljubavi svojim sestrama takmičarkama. Toplota bratske i seestrinske ljubavi davala je poleta svim takmičarima i takmičarkama. U savršenoj disciplini takmičari i takmičarke dolazili su na zborna mesta, da odatle, u punom zamahu svoje sokolske snage, prokrstare visove i doline ponosne Jahorine.

Uspeši takmičenja bili su ovakvi:

Trčanje članova na 18 km: I. Klančnik Alojz, Mojstrana, ž. Kranj, 42' 06"; II. Zemva Lovro, Gorje, Kranj, 42' 37"; III. Knific Jože, Javornik, Kranj, 45' 34". — **Trčanje članova na 10 km.** III. razred: I. Stepišnik Roman, Novo Mesto, Novo Mesto, 46' 53";

II. Gutalj Nikola, Pale, Sarajevo, 47' 15".
 III. Šilih Niko, Novo Mesto, Novo Mesto, 48' 40". — **Trčanje članica na 6 km:** I. Ojčinger Rezika, Sl. Bistrica, Maribor, 18' 40"; II. Baki Jožica, Zagreb II, Zagreb, 20' 55"; III. Jevtić Danica, Višegrad, Užice, 21' 05". — **Članovi u smuku:** I. Urbar Slavko, Jesenice, Kranj, 2' 40" ¹/₅; II. Kozjek Vinko, Jesenice, Kranj, 2' 52" ²/₅; III. Knific Jože, Jesenice, Kranj, 2' 57" ²/₅. — **Članice u smuku:** I. Ojčinger Rezika, Sl. Bistrica, Maribor, 1' 14"; II. Bilinić Tanja, Sarajevo II, Sarajevo, 1' 15"; III. Vojnović Ljubica, Sarajevo Matica, Sarajevo, 1' 17". — **Muški naraštaj u smučarskim likovima:** I. Preželj Jože, Novo Mesto, Novo Mesto, 3' 31"; II. Kefer August, Sl. Bistrica, Maribor, 3' 38"; III. Dajić Nenad, Sarajevo Matica, Sarajevo, 3' 50". — **Ženski naraštaj u smučarskim likovima:** I. Kaunic Heda, Sarajevo II, Sarajevo, 2' 35"; II. Karlon Greta, Sarajevo II, Sarajevo, 2' 37"; III. Savić Milka, Sarajevo II, Sarajevo, 3' 05". — **Članovi u smučarskim likovima:** I. Urbar Slavko, Jesenice, Kranj, 1' 00" ¹/₅; II. Cvišemberger Adolf, Jesenice, Kranj, 1' 14" ³/₅; III. Kavčič Vinko, Kranjska Gora, Kranj, 1' 18" ²/₅. — **Članice u smučarskim likovima:** I. Baki Jožica, Zagreb II, Zagreb, 1' 53" ¹/₅; II. Vojnović Ljubica, Sarajevo Matica, Sarajevo, 1' 59" ¹/₅; III. Jevtić Danica, Višegrad, Užice, 2' 13" ¹/₅. — **Članovi u alpskoj kombinaciji (smuk i likovi):** I. Urbar Slavko, 100 tačaka; II. Cvišemberger Adolf, 84,1 tačke; III. Kozjak Vinko, 82,6 tačke. — **Članovi u izvidničkom trčanju na 10 km s gadanjem u metu:** I. Patrola župe Kranj, 37' 12" — 3 pogotka; II. Patrola župe Kranj, 38' 50" — 3 pogotka; III. Patrola društva Sarajevo I, 47' 03" — 3 pogotka. — **Muški naraštaj u izvidničkom trčanju na 4 km sa zaprekama:** I. Patrola župe Sarajevo, 11' 00"; II. Patrola društva Sarajevo II i III, 11' 02"; III. Patrola društva Sarajevo Matica I, 11' 52". — **Ženski naraštaj u štafeti 4' × 2 km:** I. Štafeta Sarajevo II, 37' 29"; II. Štafeta župe Sarajevo, 44' 07". — **Članovi u klasičnoj kombinaciji (18 km i skokovi):** I. Žemva Lovro, 445,1 tačke; II. Klančnik Gregor, 430,0 tačaka; III. Knific Jože, 371,0 tačaka. — **Članovi u skokovima pojedinačno:** I. Klančnik Gregor, 225 tačaka — skočio 37 m; II. Rus Janko, 186,7 tačke — skočio 30,50 m; III. Knific Jože, 181,1 tačke — skočio 26,50 m.

Jasno je, da nije bilo magle, takmičari i takmičarke postigli bi bolje uspehe. Ali,

to ne sme da nas žalosti, jer i jedni i drugi pokazali su pravu sokolsku disciplinu, a to je već uspeh.

U nedelju, 23. januara, u 2 časa posle podne, utakmice je zaključio brat Vojnović. U svom govoru izrazio je zahvalnost i puno priznanje Načelništvu Sokolske župe Sarajevo, koje je u potpunosti izvršilo povereni mu zadatak. Posle toga zahvalio se sudijama, funkcionerima, takmičarima i takmičarkama, koji su se pokazali kao pravi Sokoli na ovoj priredbi. Na kraju, puno priznanje i zahvalnost izrekao je bratu Majniku s kojim se bratski zagrlio i poljubio. Posle brata Vojnovića, brat Branko Polić, u ime Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda, čestitao je priređivačima na ovako uspešno održanim utakmicama. A onda se iz sokolskih grla zaorilo »Sokolskom snagom svom, za Kralja, za narod, za mili dom, zdravo!...!« kao potstrek Sokolima i Sokolicama za dalji rad.

Hajrudin Čurić.

V LETU VSESOKOLSKEGA ZLETA

Starosta češkoslovaške sokolske zveze, dr. Stanislav Bukovský, ki je hkrati predsednik odbora letošnjega jubilejnega vsesokolskega zleta v Pragi, je imel 12. januarja v češkoslovaškem radiu predavanje o poslanstvu zleta in o bistvu sokolstva. Predavanje je nekak uvod k tej največji manifestaciji letošnjega leta.

Sokolski zleti imajo, je izvajal dr. Bukovský, svojo nacionalno in mednarodno tradicijo. Ti zleti so resnični izraz bistva vsega naroda, ki z njimi izpoveduje enodušno svojo vero, vest in voljo; so dobro premišljen in pripravljen dogodek na poti sistematičnega razvoja posameznika, naroda in države. Zaradi tega označuje vsak sokolski zlet svojstveno, samorašče razdobje v našem neumornem boju za osebno svobodo in samostojnost celokupnosti.

Danes ve vsakdo, da je tvorno sokolstvo najpomembnejša pozitivna stran našega nacionalnega življenja in da so sokolski zleti javna preizkušnja naroda pred očmi vsega sveta. Sokolsko bratstvo se ne-sebično ustvarja po lastnem, svobodnem preudarku, pomaga in daje, če to zahteva korist nacionalne celote, osebno vzgajanje k poštenosti v značaju, obvladovanje telesa, nagonov in strasti z močnim, človečanski izobraženim duhom: vse to je izraz sokolskih vrlin, ki se posameznik z njimi uveljavlja v zasebnem življenju, pa tudi v

družbi, in ki obeležujejo tudi vse sokolske zlete.

In prav v tem je čar sokolskih idej, da svojega vzgojnega vpliva ne omejujejo le na člane sokolskih društev, ampak prodirajo v srca in duha vsega našega naroda, da vzbudijo zavest in vest vsakega posameznika in celotnih slojev družbe, da so torej ona sila, ki vpliva na zdrav in dragocen razvoj vseh živih pokolenj.

Takšne nas je inozemstvo spoznalo že dolgo pred svetovno vojno in kot takšni so se pokazali tudi naši bratje, ko so v svetovni vojni na vseh bojiščih stopali prostovoljno v českoslovaške legije, ko je najvišja korist podjarmljene domovine zahtevala boje in krvne žrtve. Priborili smo si svobodo in smo zopet samostojna država. Toda življenje se razvija naprej in se vzdržuje le z neoporečno delavnostjo. Če hočemo, da se ohranijo svojstva in vrednote našega naroda na višini časa, da se naša mlada država tudi v bodoče razvija varno in zdravo, ima vzgojno sokolsko delovanje še mnogo bolj odgovorno poslanstvo kakor kdaj poprej.

Mi se moramo dobro zavedati tega, da sokolstvo ni osnovano le na telovadbi, četudi se ta morda izvršuje sistematično, da se nadalje tudi duševno delovanje samo ne krije s sokolsko idejo; sokolstvo pomeni tvorno vdanost celotne osebnosti v korist naroda in države: prostovoljno in zavestno, požrtvovalno in nesebično. Če si postal sokol, si se pridružil delovni zajednici, v kateri se vsak posamezni član podreja strogemu redu. Sokolsko delovanje misli na celokupen narod, oklepa vse sloje naroda, ne pozna nobenih razrednih, verskih ali političnih razlik, je pozitivno, zedinjujoče.

X. vsesokolski zlet bo pokazal, da vsebuje sokolstvo ideje, iz katerih se je rodila českoslovaška država, in da je ostalo v prvih vrstah onih, ki državo gradijo. To je trdil tudi najodličnejši sokol, naš Predsednik Osvoboditelj.

Svet in Evropa preživljata povojni razvoj v idejnih zmedah, pretresajo jih prav nevarni viharji. Mi se dobro zavedamo slabih vplivov, ki lahko delujejo na nas neugodno in škodljivo, in prav zaradi tega stopnjujemo svoje vzgojno delo preudarno in previdno. Pri tem, ko gradimo svojo državo, smo hkrati pripravljeni na vse nevarnosti — mi smo na straži.

Mi vemo, da smo z razumom, vero in voljo zvezani s celotnim narodom in da se X. vsesokolski zlet ne bo razvijal le na

strahovskih poljanah, ampak da so milijoni naših državljanov na vsem področju českoslovaške države že danes pri pripravah in tudi za časa zletnih dni složno in s povečano delavnostjo z nami ter da bodo z nami tudi ostali. Dnevi pomembnih dogodkov se bližajo hitro. Vabim vas vse k vselemu in dostojnemu sodelovanju, da se delo velike dediščine pokaže dostojno naše zgodovine in naših prednikov. X. vsesokolski zlet je praznik, čigar pomen sega daleč čez meje naše države; z njim bomo praznovali 20 letnico obstoja českoslovaške republike z navdušeno močjo in slogom in s polno zavestjo današnje odgovornosti pred prihodnostjo in pred našimi potomci.

Vesti z Jesenic. — Naši bratje z bratom Boncljem na čelu so nam pripravili pri Sokolskem domu lepo drsališče, ki ga od najmlajših pa do najstarejših prav pridno posečemo. Drsalna ploskev meri 2000 m². Življenje na našem drsališču je prav razgibano, saj nastopa okrog 50 drsalcev. Drsališče je sedaj odprto že peto leto. Imamo že nekaj prav dobrih drsalcev tako med mladino kakor med članstvom. Med najmlajšimi je najboljša Buhova Neva. Dne 6. februarja so bile tekme v umetnem drsanju za članstvo, naraščaj in deco. K tekmam smo povabili nekatera društva sokolske župe Kranj, ki goje drsanje. — Kakor so bratje smučarji zastavili vse sile, da se je smučarstvo uvedlo v sokolski telovadni sestav, tako se tudi sedaj trudijo, da bi se drsanje vpeljalo v sokolskih društvih. — V nedeljo 30. januarja so se vršile smučarske tekme dece in naraščaja našega društva. Dopoldne ob 10. so bile tekme v teku na 1 km in 5 km. Udeležba vseh skupaj preko 20 tekmovalcev. — **Naraščaj — tek na 6 km:** I. mesto Razinger Tone (Jesenice), II. Kordež Stanko (Jesenice), III. Brum Berti (Jesenice). — **Deca — tek na 1 km:** I. mesto Knific Drago (Javornik), II. Bobič Rihard (Jesenice), II. Markovič Slavko (Jesenice), III. Valentar Ciril (Jesenice). — Popoldne pa so se vršile tekme na Poljanah v smuku in smučskih likih. Udeležba 25 tekmovalcev. **Naraščaj — smuk:** I. Ropret Ivan, II. Sušnik Lado, III. Pohar Vida. **Deca — smuk:** I. Pogačnik, II. Vergelj, III. Belec. **Izven konkurence:** I. Štrumbelj, II. Kolbel, III. Knific. **Mira.**

Velebna manifestacija srednjoškolske omladine na Masarikovu stadionu u Pragu. Priprave za veliko telovečbačku manifestacijo srednjoškolske omladine, koja će se

pod imenom »IV srednjoškolske igre«, kao početna svečanost sokolskog sleta vršiti početkom juna, već su u najvećem jeku. Zajedničke proste vežbe uvećavaju se u svim češkoslovačkim srednjoškolskim vežbaonicama s najvećim marom, i to za sada po razredima; u proleće biće prvi pokuši s većim jedinicama. Bez dvojbe će ove javne vežbe pružiti divnu sliku pa i svedočbu o visokom stepenu na kojem stoji školska telovežba i telesni uzgoj u češkoslovačkim srednjim školama; to možemo zaključiti iz marljivog spremanja te velikog broja sudionika, koji su se već do sada prijavili: 35.000 učenika i učenica. U prostim vežbama viših razreda sudelovaće 10.800 učenika, u vežbama nižih razreda 8500 učenika. Starijih učenika vežbaće 8500, a mladih 7000; ove će vežbati obručima.

200.000 sokolskih teklića objavljuje sokolski slet.

Češkoslovački Soko priredio je ogromnu manifestaciju kakve u tolikom obimu do sada jamačno još nije bilo. U utorak, 26 oktobra prošle godine, u 20 sati, primiše prvi sokolski teklići vest o sokolskom sletu te je raznesoše iz Praga u 10 glavnih pravaca sve do državne granice. Pošto je od njih primiše sedišta sokolskih župa, odanle je opet poneše drugi teklići na sve strane svima društvima svoje župe. Dužina ovih deset glavnih pruga, gde su trčali teklići, iznosi 4100 km, to je otprilike udaljenost od Lisabona do Moskve. Na tom putu nosilo je vest o sletu oko 45.000 Sokola i Sokolica sve jedan do drugoga da je, neprestano trčeci dan i noć sve do 28 oktobra do 17 sati posle podne, objave u Dječini, Aš, Pobežovice, Horne Dvoržiste, Šatov, Bratislavu, Filakovo, Jasinu, Česki Tješin i Zaclerž. — Sa sedišta pojedinih župa raznelo je veselu vest drugih 150.000 Sokola i Sokolica, sve do zadnjeg sokolskog društva.

Start sokolskih teklića iz sokolskog središta, iz Tirševa doma u Pragu, obavljen je vrlo svečano: istaknuta je državna zastava, govorili su starosta, načelnik i načelnica Sokolskog saveza. Na načelnikovu zapovest prvih deset teklića počeo je trkom i taj početak objavljen je paljenjem raketa. Ispred državne zastave zapaljena je vatra, koja je gorela za vreme trčanja sve do 28 oktobra posle podne. Kod zastave i vatre stajala je sokolska počasna straža. Uz puteve, gde su teklići trčali, stajali su u razmacima Sokoli koji su glasno objavljiva-

vali smer teklića, n. pr. »Prag—Jasina«, te su tako upozoravali gledaoce, pa i narednog teklića da se spremi. U Pragu samom pratili su tekliće bakljonoše, a na putu su ih pratili automobili sokolske župe i auto za prvu pomoć. Gde su teklići trčali obnoć, putevi su bili označeni gorućim bakljama ili lampionima, te i velikim vatrama. Na mnogim mestima, naročito pred gradovima, postavljena su teklićima počasna vrata, po kućama su izvešene zastave i prozori svečano rasvetljeni. Na putu su tekliće neprestano pozdravljali Sokoli i gledaoci.

Jednako svečano pozdravljeni su teklići u sedišta pojedinih župa. Čim su stigli, istaknuta je državna zastava. Župski je starosta preuzeo od teklića donesenu vest te je nakon kratkog govora predao sledećem tekliću. Odmah je zapaljena kod zastave i vatra, koja je isto tako gorela do 28 oktobra posle podne u svakom sedištu župe i u svakom gradu kroz koji je prolazio teklić, ili također na uzvišici u neposrednoj okolini puta. Tako je gorelo u celoj zemlji u isto doba oko 4000 vatra. I svagde je kod zastave postavljena počasna sokolska straža. Start teklića, koji su vest iz župskog sedišta poneli u pojedina društva, uređen je tako, da su pojedini teklići stigli otprilike u isto vreme do mesta društava. Svečanost je završena akademijom i prijateljskim sastankom celokupnog Sokolstva: posle svršetka programa zastava je opet spuštena.

Disciplina teklića-Sokola i Sokolica bila je upravo uzorna, isto tako uzorno preduzete su sve mere za uspešan razvitak ove ogromne manifestacije.

Da li ide naša zemlja u susret katastrofi? Engleski listovi javljaju, da je naša zemlja po svoj prilici izmakla sudbonosnom sudaru s jednim meteorom, koji se je sukob morao izvršiti između 25 i 30 oktobra prošle godine. Samo razlici u vremenu od 5 1/2 sati ima se zahvaliti, što je zemlja izbegla katastrofi. Južnoafrički astronom dr. Wood (Vud) je bio izračunao, da će meteorit Rheinmuth 37, nazvan tako po nemačkom astronomu iz Hajdelberga, koji ga je otkrio, okrznuti zemlju za vreme pomenutih dana. U istinu je meteor prošao kraj zemlje u udaljenosti od 600.000 kilometara. Sada se raspravlja pitanje, da li neće ovaj meteor, koji ima površinu otprilike 20 kvadratnih kilometara, ponovno pasti pod privlačnost zemlje te se na nju srušiti. Kao što je poznato, takav se slučaj

jedanput već desio, kad je 1908 god. ogroman meteor pao u Sibiriji na zemlju te se vazduh tako silno uznemirio da je ogromne sibirske prašume otpuhnuo kao šibice.

Čonkin novi glavni grad Kine. Milijunski grad, koji je uredio čuveni Čan Kaj Šek je sada nakon Nankinga novi glavni grad Kine. U njemu su sada svi uredi, banke i vlasti, a udaljen je 5 sedmica plovidbe rijekom protiv struje od Šangaja. (SS)

334 milionara u Velikoj Britaniji. Iz najnovije engleske statistike proizlazi, da su bila 1936 god. u Velikoj Britaniji 334 milionara. Između njih bilo ih je 85 s godišnjim prihodom od više nego 100.000 funti (funta = 215 din), 75 sa 75.000 do 100.000 funti i oko 180 sa 50.000 do 75.000 funti. Prema istoj statistici ima u Velikoj Britaniji 47.288.000 stanovnika, a broj žena je za dva miliona veći od broja muškaraca. 1923 god. imala je V. Britanija svega 44.596.000 stanovnika.

Čovek - ptica u Americi. O jednom 26-godišnjem mladiću nedavno se vrlo mnogo govorilo u Americi kao o čoveku-ptici. Načinio je naročitu spravu za letenje, kojom upravlja svojim rukama. Aeroplanom se dignuo u visinu od 3300 metara, onda je skočio te je leteo samo s pomoću svojih krila na rukama 90 sekunda u visini 1400 m. Napokon je otvorio svoj padobran te se spustio na zemlju koja ga je primila neoštećenog u ogromnom polju crvenih rajčica.

Naden dobro sačuvan mamut. Ruska naučna ekspedicija, koja zimuje na Vranglovu otoku, našla je u smrznutoj zemlji dobro sačuvanog mamuta. Ruska Akademija znanosti je zaključila, da će na Vranglov otok poslati posebnu ekspediciju koja će se starati oko iskapanja ove preistorijske ogromne životinje i oko njezinog prevoza u Vladivostok. Tamo će ga smestiti u hladionici, gde će ga preparatori sačuvati da ne propadne.

Prenošenje nebodera. Ovoga puta se ne radi o Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike već se ova stvar događa u argentinskom glavnom gradu Buenos-Airesu u Južnoj Americi. Kod velikih regulacionih planova, kojima je zadatak da prosjeku jednu novu aveniju smeta jedan 25-spratni neboder: ministarstvo rada, i sada će je oni premjestiti za 60 metara. Neboder je težak 38.000 tona. Inženjeri su riješili taj tehnički zadatak tako, da će pod neboder

podmetnuti ploču od oceli na ocelnim valjcima i pomoću njih će svaki dan maknuti neboder za jedan metar, tako da će za 2 mjeseca biti na svojem novom mjestu. Ali rad u zgradi neće biti zaustavljen: sve tehničke uredbe će i dalje funkcionirati kao plin, električna struja, vodovod itd. One će se samo po potrebi proizvoditi. Prenošenje će započeti u januaru. Zaista čudno kao u pričama, ali stvarno. (SS)

ZA ŠALU

Teška stvar. Otac: »Dede, kaži mi, Dušane, imaš li ti mnogo prijatelja u školi?« — Dušan: »Nemam ni jednoga!« — Otac: »Kako to može biti, sine!« — Dušan: »To ti je eno onako: derane, koji mene tuku, mrzim ja, a oni, koje ja tučem, mrze mene.«

Oh ta deca. »Tetka Ana, molim te, završi jednom svoje oči!« — »Pa zašto, lvice?« — »Tata je rekao da možemo kupiti automobil čim ti zatvoriš oči.«

Životinjstvo. Učitelj: »Mi sada dolazimo do porekla čovečjeg roda. Šta mi možete kazati o tome?« — Učenik: »Moj otac kaže uvek da mi potičemo od majmuna!« — Učitelj: »To su iznimni slučajevi u kojima mi ovde nećemo da govorimo.«

Pametnjaković. »Ako vi mislite da ja vama verujem, onda morate potražiti koga glupljeg od mene! No vi ćete ga teško naći!

Navika. »Je li ko u trgovini pitao za mene?« — »Jeste, gospodine šefe, jedan vrlo jak, surov čovek je bio ovde te je hteo da vam prilepi dva tri šamara...« — »Zar tako! A šta si mu ti rekao?« — »Pa, kao uvek, rekao sam mu da mi je žao što vas nema ovde.«

Automobil zamenjuje konja. Mušterija dode mesaru te mu baci komad gume na sto. »To prelazi sve granice strpljenja,« kaže besno, »u kobasici, što sam je kod vas kupila, našla sam pravi pravcati komad gume od automobilskeg točka! Kako se može takva šta desiti!« — »Znate, gospodo,« šlegne mesar ramenima, »to vam je danas tako da automobil svagde, ama svagde zamenjuje konja!«

REŠENJE IZ 1 BROJA „SOKOLIĆA“

Križaljka. Vodoravno: 1) Beograd. 6) Ro. 7) Ra. 8) Ili. 9) Bor. 10) Bska. 12) Na. 13) Radiona. — Uspravno: 1) Bribir. 2) Eolska. 3) Gr. 4) Rab. 5) Dorata. 11) Ali.

Slovačani mozaik. Ko se zadnji smije najbolje se smije. — Sadanji, mjene, sjeme, sij, ko, bjes, iz.

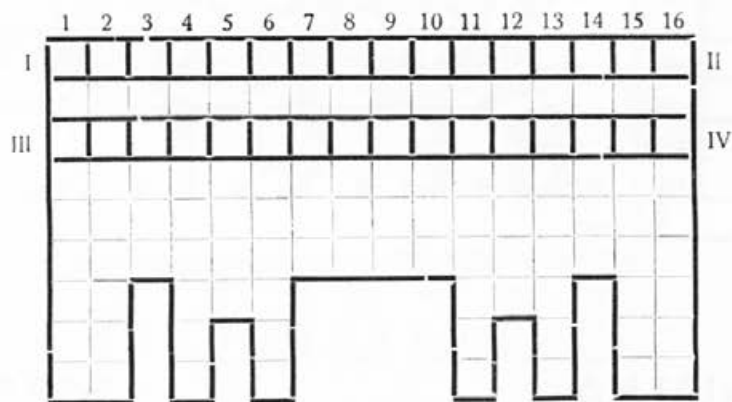
Slogovni magični likovi. (I) Vodoravno i okomito: 1) Jugoslavija. 2) Slavija. 3) Avijacija. — (II) Vodoravno i okomito: 1) Poligamija. 2) Gatari. 3) Pomirivati.

Čarobne ispunjalke. Okomito: 1) Nošnja. 2) Akovi. 3) Zraka. 4) Ostaj. 5) Roman. — Nazor, Kosor, Matoš.

Križaljka: Uspravno: 1) Lav. 2) Trava. 3) Tatre. 4) Kva. 5) Vri. 9) Ave. — Vodoravno: 2) Tat. 4) Krvav. 6) Iva. 7) Trk. 8) Avari. 10) Ave.

ISPUNJALKA

SLAVO SVOBODA,
Z a g r e b

Od slogova: a, a, ba, ci, čan, če, dan, dre, dri, e, e, gra, is, ja, ka, ka, ka, ki, kre, kva, lo, li, li, ma, me, mi, muzd, na, na, na, ne, no, or, pac, pak, ra, raz, rin, ro, ska, ski, sle, si, sti, tar, ti, ti, ti, trau, vau, vi, ža, treba sastaviti dolje zadane riječi i uvrstiti ih uspravno: 1) sprava za mjerenje atmosferskog pritiska, 2) gibak, 3) perzijanski bog doba, 4) urezati nešto u metal, 5) diferencija, 6) dio matematike, 7) država u Sjevernoj Evropi, 8) vrsta životinja, gem (množina), 9) sjeverni narod, 10) svjež, 11) vrsta vodene boje, 12) odvodnjavanje vlažnog zemljišta, 13) očekivan, 14) čovjek koji ne vidi, 15) senzacija, 16) grad u Turskoj, Jedrene. — Vodoravno dobijemo dvije komedije, u prvom redu od Sterije Jovana Popovića, a u trećem od Branislava Nušića.

KRIŽANKA

VL. PUC,
Ljubljana

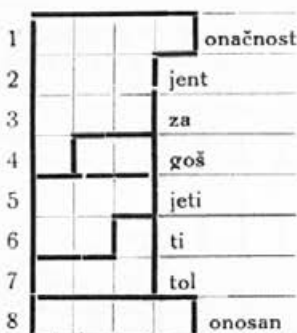

Vodoravno: 1. strelno orožje, 4. pasja pasma, 7. mesto v vardarski ban., 10. predlog, 12. spanje, 13. predlog, 14. vodna žival, 16. border, 17. gora v Jugoslaviji, 18. orožje, 19. priprava za ribji lov, 21. veznik, 22. posoda, 24. nikalnica, 25. italijansko mesto v Dalmaciji, 27. paradiž, 28. del živalskega telesa.

Navpično: 2. predlog, 3. zvesta žival, 4. orientalska krčma, 5. enaka soglasnika, 6. sledi vojni, 8. mesto v Jugoslaviji, 9. začimba, 11. zaliv, 13. blazinjak, 15. jadranski otok, 16. je v pregovoru zlato, 18. Italijan, 20. začimba, 22. vprašalnica, 23. darilo, 25. predlog, 26. kvartaški izraz.

ISPUNJALKA

SLAVO SVOBODA,
Z a g r e b

Od slogova: a, be, goš, jent, na, nač, no, nost, nje, otr, o, ri, san, sko, smr, sta, ti, ti, to, vje, za, ži, treba nači osam dolje objašnjenih značenja. Samo prva četiri odnosno tri slova padaju u lik, a ostala van.

1. bezmjernost, 2. istočne zemlje, 3. puteljak, 4. autor »Gorskog vijenca«, 5. životariti, 6. očistiti, 7. ime francuskog pisca Fransa, 8. poguban po život.

Redom čitane riječi daju aforizam od Temistija.

ISPUNJALKA

SLAVO SVOBODA,
Z a g r e b

Od slogova: a, da, da, go, i, ja, je, ka, ka, le, mo, ner, ra, ro, ti, u, va, vac, vo, za, treba sastaviti riječi ovih značenja:

1. grčke boginje rijeka i izvora, 2. brdo, 3. koji govori ijekavski, 4. misliti, 5. ptica dugog vrata, 6. ljutina, 7. otok na Dunavu kod Beograda. Prve tri riječi padaju u lik dok se ostale pišu van lika. Deblje linije označavaju pojedine riječi konačnog rješenja koje daje aforizam od B. Kneževića.